

„Primorec“
izhaja vsakih štirinajst dni
vsak drugi torek in stane
po pošti ali na dom pošiljan
za celo leto **80 kr.**; za
tuje drž. več poštne stroški.
„Soča“ z „Gosp.
Listom“ in „Primor-
cem“ stane na leto 5 gld.
20 kr. — Uredništvo in
upravnštvo je v *Gospodski*
ulici št. 9.

Primorec

Oglasi
se plačujejo za tristopno
petit-vrsto:
enkrat . . . 8 kr.
dvakrat . . . 14 „
trikrat . . . 18 „
večkrat po pogodbi.
Vsa plačila vrše se na-
prej. — Posamične številke
se prodajajo po 3 kr.
Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotić).

Domače in razne novice.

* **Starše v Gorici** opozarjamo na članek o slovenski šoli na 4. strani „Primorca“.

* **Častni član.** — Učiteljsko društvo za koperski okraj je izvolilo častnim članom deželne šolskega nadzornika Antona Klotiča viteza Sabladoskega povodom 25-letnice nadzorništva za zasluge, katere si je stekel za razvitek šolstva v tej dobi. Lično diplomu je izdelala naša tiskarna.

* **Dornberžani hoté shod.** Na domačo vest pod tem naslovom v zadnji številki „Soče“ dobili smo od odlične strani naslednji dopis: „Ako hoté Dornberžani shod samo za to, da bi se prepričali, kakšnega mišljenja sta z ozirom na vipavsko železnico kandidata, nasvetovana za kmečke občine okolice goriške, oziroma da se ta zavzeta s častno besedo, da kot poslanca ne bosta na to uplivala, da bi tekla železnica mimo Šempasa pod Čavnom namesto ob Vipavi, moram reči, da je shod povsem nepotreben“. Če bodo izvoljeni v deželni zbor goriški kandidati, katere postavi društvo „Sloga“, tedaj ne bo mogel delovati vsak poslanec na svojo roko, ampak bodo postopali skupno. Če jim bo torej odločevati o železniški prog, odločevali bodo vsi, in ne le dva. Sicer pa so Vipavci lahko popolnoma mirni v tem oziru, ker stvar se ne predloži deželnemu zboru v pretres, in ako bi hotel deželni zbor v tej zadevi kaj skleniti, se vlada ne bo ozirala na to, kakor se ni ozirala takrat, ko je deželni zbor goriški zahteval, naj se furlanska železnica odcepi od južne pri Ronkah, in ne v Trziču.

Progo vipavski železnici bo odločevala vlada, katera jo bo gradila; vlada se bo pa pri tem ozirala v prvi vrsti na vojaške potrebe. Pri nas se ne gradi železnica, da bi se ne izjavila o njej prej vojaška oblast. Gledé na Vipavsko železnico se je vojaštvo že zdavna izjavilo ter izdelalo za njo načrt, predno je dežela na njo, mislila. Sedanji načrt Dreossijev ni drugega nego prepis vojaškega načrta, ki si ga je bil izprosil v ta namen deželni odbor goriški. Pri tem ostane, ker železnica se bo gradila radi vojakov, ki pojdejo krv prelivat za cesarja, ne pa radi vipavskih pridelkov in ajdovskih izdelkov. Ako bi ti odločevali, bi se sploh nikoli ne gradila, ker bi se ne zjediniili za nijedno črto.

* **Volilno gibanje** žene vedno večje valove in že se vidijo roke, ki vodijo razne naklepe. S slovenskim deželnim glavarjem menda ne bo nič; zato je zastavila visoka vlada potrebni uplivi, da se izvoli na slovenski potrebi nekaj „zmernih“ in „spravljivih“ poslancev po receptu „Prim. L.“ V to je odločen v prvi vrsti volilni okraj kmečkih občin na Krasu, kjer delujejo vladni agentje z vso pridnostjo za dr. Josipa Abramca, odvetnika v Gorici, in za g. Josipa Fabiana, veleposestnika v Kobdilju, brata okrajnega glavarja na Voloskem.

Ako bodo Kraševci takó nespametni, da bi šli na limanice vladnim agitatorjem, tedaj z Bogom tista lepa edinost slovenskih poslancev, o kateri že dolgo sanjamo in ki se nam kaže kot edina pomoč za srečnejše čase Slovencev na Goriškem. Kraševci bi morali pokazati vrata vladnim agitatorjem, ker ne mislijo dobro s slovenskim ljudstvom! Opo-

zarjamo slovenske rodoljube na Krasu, naj bodo pozorni, pa tudi odločni v borbi proti vladnemu umeševanju, proti kateremu naj odločneje protestujemo!

* **Volitve v Furlaniji.** — Osrednji odbor laške stranke je priporočil kot kandidata za kmečke občine gradiščanskega okraja dosedanja poslanca Antona viteza Dottorija in Vincenca Michelli-ja. — Pri tej priliki se nam usiljujejo misli o predhodnem položaju narodne zdijanosti in politične konfuznosti v deželi.

Ta dva gospoda spadata k pravi židovsko-liberalni stranki; vedno sta glasovala celó proti pouku krščanskega nauka v deželni kmetijski šoli. To ju zadostno označuje! In vendar se ni zganila proti njima takozvana katoliška stranka. „Circolo cattolico“ molči, „Eco del Litorale“ pa piše o katoliškem gibanju med Hotentoti in v Honolulu, a gleda mirno, kakó ljudski poslanci v domači hiši iz šol pahajo krščanski nauk! Kdor razume to politiko, naj se oglasi, mi je ne umemo!

Ali najhujše se povemo! Laški katolici bi prav lahko zmagali v tem okraju, ako bi le hoteli. Sami pripovedujejo, da bi skoro brez boja zmagali v 25 občinah: ako s temi glasujejo volilni možje iz slovenskih občin tega okraja, pa bi bila zmaga gotova! — Ali ne, tega ne mara furlanska duhovščina, ker je isto takó sovražna Slovincem, kakor Venuti in Marani! Dá, k temu zadnjemu so prišli veljavni furlanski duhovniki na obed, mesto na pogovor v „Circolo cattolico“, kakó bi podrli Venuti-Maranijevo politikarstvo!

Enako se obnaša domača vlada; le jeden migljaj in izginila bi skrajno liberalna laška poslanca s pozorišča, a na mesto njiju bi prišla zmerniša moža. Ali ne, tega ne! Nasprotno pa tekajo vladni agitatorji in mameluki kakor nori po Krasu, kjer pritiskajo, žugajo in rujejo proti narodni stranki, da je strašno. Ali Kielmansegov ukaz ne velja za Rinaldinijeve hlapce?! O, o takem postopanju bo še govora v deželnem in državnem zboru. Rinaldini nam napoveduje boj, prav, sprejememo ga! Bomo videli, kdo si razbije glavo, ali on ali mi! — Torej na slovenski strani hoče vlada narediti razdor, da se Slovenci niti braniti ne bomo več mogli, dočim pustí edinost med skrajno napeto laško stranko, ki je močnejša in sega v žepe in pravice našega naroda. O, tako postopanje si zapomnimo, gospodine Rinaldini!

* **Veleposestniki pozor!** — Irredentovci in naši nasprotniki raznih barv, bi vas radi razdelili, da bi volili nejedino in takó pripomogli v deželni zbor trem kimovcem, ki bi Lahom dovolili vse, kar bi želeli. Lah bi pa radi na milijone zadolžili deželo in vse sami požrli. Ako se to zgodi, boste največ plačevali vi. Pozor torej, ne dajte se slepiti; volite složno po nasvetu društva „Sloga“. Do 9. t. m. je čas za reklamacije. Pouk in imenik je prinesla zadnja „Soča“, katere smo razposlali še 200 iztisov brezplačno. — Rojaki na deželi naj se zganejo! Vodstvo v Gorici izpolni svojo dolžnost z opozarjanjem na vse, kar treba storiti! Drugačnih korakov ne stori. Zató naj vsak rodoljub stori svojo dolžnost, kajti odgovornost bo velika za vsakogar, ki ima priliko delati, a mirno gleda, kakó lazijo volkovi okoli slovenskih ovčic. — Naj se nikdo ne

zanaša na vodstvo v Gorici, češ, ono že stori takó, da bo prav! Ne, vodstvo ne zna delati čudežev! Ono dela in vodi, a rodoljubi po vsej deželi naj delajo. Na delo torej!

* **Zakrivanje.** — Do 31. avgusta je bila razpisana neka podpora za srednješolce iz naših hribov in to slovenske narodnosti; le v tem slučaju, da ni teh, smejo dobiti podporo Lah. — Ali ta podpora je bila razpisana takó, da živ krst za njo ni vedel! Slučajno je bil nekdo med počitnicami v gimnazijskem poslopiju, videl na črni tabli razpis in hitel opozoriti jednega revnega slovenskega odličnjaka v hribih, naj prosi za to podporo. To se je zgodilo dan pred koncem določenega roka za prošnje! Podporo podeljuje župnik na Placuti v Gorici.

Uprašamo: ali je to pošten način razglasevanja? Ali se ne pravi to: biti v obraz jasni želji ustanovitelja in potrebnim hribovcem uzročati škodo?! Čujemo, da so to podporo doslej že večkrat tuji uživali. Naravno, ako se nameroma prikriva onim, ki imajo prvi pravico do nje!

* **Kdo ščuva?** „Edinost“ od nedelje je pisala pod tem naslovom: „Delavsko podporno društvo“ nameruje prirediti v mesecu septembru božjo pot na Sveto Goro. Tega izleta udeleži se par tržaskih Sokolov. O tej nakani čul je nekaj goriški dopisun vrlega „Il Piccolo della Sera“ in takoj je poslal listu senzacionalno vest, da pride na 8. septembra v Gorico dva tisoč Sokolov, da bodo torej tega dne imeli Goriški čuvaji javnega miru veliko odgovornost, ker priredijo Sokoli velikansko slavnost v Solkanu. Odgovornost? Na čemu? Mar pridejo članovi „Del. podp. društva“ in par Sokolov, ki se jim pridružijo, izzivati goriške Lahone? Kdo se briga za goriške Italianissime, ko je namenjen na Sveto Goro? Očividno je, da omenjeni dopisun nima druge nakane, nego da s svojim pretiravanjem ščuva italijanski del goriškega prebivalstva ter da sili vlado, naj bi prepovedala omenjeni izlet. Ta nakana je jasna iz dopisnikovega opozarjanja na „sovražno“ vedenje Solkancev. No, na vse te prikrite zlobnosti ni treba odgovarjati; konstatujemo pa le, da je vrli „Il Piccolo della Sera“, ki sicer ne mara znati o tržaskih Sokolih, hlastno pobral „raco“ o izletu dveh tisoč tržaskih Sokolov v Solkan. Saj tem židovskim pisacem ni do doslednosti; njim je le do ščivanja!

Takó „Edinost“ o hujskariji čifutškega „Piccola“. Goriški čifut v Paternollijevi tiskarni je priobčil v soboto povsem enako hujskarijo gotovo iz istega vira, z istim namenom: hujskati proti Slovincem in uplivati na politiško oblast, da bi slavnost prepovala. — S takimi nesramneži imamo opraviti „Slovinci“. Edino slovenski novci jim diše, drugo pa vse zaničujejo, kar je slovensko! Slovenci naj prihajajo v Gorico s svojimi vozovi in polnimi mošnjami, naj tu polnijo vozove in praznijo mošnje, a Bog ne daj, da bi se kdaj malo glasneje pozdravili na ulici s svojim pozdravom: „živio!“ — takoj je to izzivanje laške narodnosti. Slovenci smemo v največih trumah polniti laške prodajalnice in pisarnice, brez nas bi za lakotjo pomrli vsi „Corrierovi“ laški naročniki, a da bi Slovenci svobodno prirejali svoje slavnosti, tega ne! — Omenjena slavnost se bo vršila v Solkanu; kdo nam more

to prepovedati? Gostje iz Trsta bodo imeli svoj vlak; kod naj gredo v Solkan, ako ne skozi mesto?! — Kdorkoli se čuti radi tega prehoda razžaljen, ta je podel hujskač, pa naj bo ta že Peter ali Pavel. Venuti ima tudi svojo prodajalnico v Solkanu, a tega Slovenci še niso razkričali za hujskarijo! Naj le tirajo Venutiji dalje tako politiko, bodo že videli, kdo bi največ trpel vsled narodne mrznje med Slovenci in Italijani.

Kar se tiče nameravane veselice, se bo ta vršila, kajti na svoji zemlji imamo vso pravico, prirejati svoje zabave po svoji volji! Naš namen ni žaljenje Lahov, ker to nam na pade ni od daleč na um, marveč pošteno razveseljevanje v domačem krogu! Ako moramo iti s kolodvora skozi mesto, katerega pametnega Laha naj to vznemirja? Le hujskači, katere bi trebalo deti pod ključ, le zagrizeni irredentovci, le zakleti sovražniki Slovanov in Avstrije ne marajo videti ničesar, kar ne nosi znakov prekoluzne trobojnice bianco-rosso-verde! In taka irredentovska sodrga naj bi imela upliv na naše društvene zabave na slovenski zemlji? Ne, nismo v Italiji, marveč — hvala Bogu — še vedno pod mogočnim žezlom avstrijskih carjev! To si zapomnite čifutska in ostala irredentovska gospoda!

*** Volitve na Goriškem.** — Nedeljska „Edinost“ je priobčila ta-le članek: Veliko veselost je vzbudil dopis v predvčerajšnjem „Il Piccolo della Sera“ o nekem namišljenem manevru Slovencev. Zaresnim licem pripoveduje, kako so Slovenci trepetali v strahu, da ne bi „zmernejši“ v njih stranki izvolili grofa Frana Coroninija svojim poslancem; potem pa pristavlja hitro: Prav za prav se niso bali, ampak delali so se, kakor da se boje. Hoteli so namreč, da bi ga potem tudi Italijani ne volili iz zavisti in da bi na ta način grof Fran Coronini ne prišel v deželni zbor. To pa zopet zato, ker bi hoteli, da kak Slovenec postane deželni glavar. Grof Coronini pa je ves ta manevar porušil z izjavo, dano Italijanom, da nikakor ne bi vsprejel drugega mandata, nego onega mesta goriškega.

Kakor rečeno: mi smo se prav od srca smejali tej kolobociji in ne vemo, ali so gospoda res takó: ali najivni ali otročji, ali — neumni, ali pa smatrajo druge tako bedastimi, da misle, da le živ krst verjame takim racam. Ne, ne: mi jim od srca radi prepustimo za sedaj mesto deželnega glavarja in pustimo raje, naj pride do resne krize, nego da bi dovolili, da jeden naših vsprejmeta to čast. Koga hočete torej slepiti? Ali pa vas morda jezi, da Slovenci niso hoteli na lim?! Najbrže se je izjalovil vaš manevar in ne naš. Mi nikakor nismo trepetali v strahu, ampak vedli smo se po starem pregovoru: ako hočeš odvrniti nevarnost, opozarjaj nanjo! In, nadajamo se, da smo jo odvrnili. „Il Piccolo“ in druga gospoda pa naj se jeze, kolikor jim drago.

Včerajšnja „Soča“ ima obilico poročil o volilnem gibanju in o že dovršenih volitvah volilnih mož v posamičnih občinah. Posebnim zadovoljstvom posnemamo iz teh poročil, da se je komenski okraj veliko bolje obnesel, nego se je bilo bati. Slava Komencem! Le tako naprej dosledno in vztrajno na poti narodnega in politiskega postenja! — Pohvaliti moramo tudi gosp. Muho iz Lokve, ki je v Komnu pošteno in odkrito izjavil, da ne kandiduje! Sedaj bodo menda vendar nehali izvestni krogi z zlorabljenjem imena gospoda Muhe le v ta namen, da bi zanesli zmešnjavo v naše vrste. O kandidatu Fabianiju pa niti ne govorimo dalje, ker — kakor se nam poroča — že ljudstvo samo povsem primerno sodi o sposobnosti tega gospoda za poslanca. Sploh je prišlo to ime v javnost le po prizadevanju poznanih neslovenskih in nedomačih krogov.

V obče je soditi po došlih poročilih, da kandidatje društva „Sloga“ zmagajo na vsej črti. O kandidatih „Sloge“ za naš Kras spregovorimo te dni, ker ju poznamo oba po lastni večletni skušnji. To pa rečemo že danes, da nam bode jako lahak posel, zagovarjati in priporočati dotična dva gospoda.

Kako že pravi tisti pregovor: dobra stvar se sama hvali.

Radovedni smo! — Kaj smo radovedni? No več rečij! Za danes povemo le to-le:

«Corriere», ki sliši travo rasti, ni nič poročal o ponočnih skandalih nekaterih svojih odločnih jublencev med drugim n. pr. to, kako so na Solkanski cesti lezli čez neki zid in kakó so nekje razbili cesarskega orla nad neko tobakarno. Zakaj ni povedal tega?!

Oblastnije so to doznale! Ako bi ne storile svoje dolžnosti tisti, ki so v to poklicani, spomnila bi jih neka družbica na to, da treba prijaviti take irredentovske čine, če tudi doleti to v srcé „Corrierove“ velike patrijote. — Ali vse je tiho! Nič ni čutiti, da bi se vršila kaka preiskava! Radovedni smo, kakó konča ta reč! Moj Bog, kaj bi ne bili radovedni, ko živimo „im Lande der Unwahrscheinlichkeiten“!

Radovedni smo, ali državno pravičnost — halt! nič več dalje. Dá, in vendar smo zelo radovedni na konec, da bomo mogli potem mi govoriti jasno in glasno!

Sv. Birmo bodo imeli 8. sept. v Čepovanu, potem v Grgarju in Batah.

V Solkanu bo 15. septembra velika ljudska veselica. „Delavsko podporno društvo“ v Trstu namerava prirediti poseben vlak za božjo pot na Sv. Goru. Pridružil bi se še „Tržaški Sokol“. Tem povodom bi se vršila na Mozetičevem vrtu velika slavnost, ko se vrnejo Tržačani s Sv. Gore; sodelovala bi še društva goriški in prvaški Sokol, morebiti tudi „Slovansko pevsko društvo“ v Trstu. Vsa tri društva nastopijo skupno pri prostih vajah in v oddelkih pri telovadbi na orodjih. Godba iz Prvačine. — Zvečer krasni umetni ognji. — Slovenska pisateljica gospa Pavlina Pajkova bo deklamovala krasno Gregorčičevo „Naš čolnič otmimo!“ Natančnejši spored bo sledil.

Nadopolnilna državnozborska volitev namesto Franca Coroninija je določena na dan 17., odnosno 21. oktobra.

«Montespino» — Upravništvu laškega časopisa „La Fortuna“, kateri izdaja zid Bollaffijo v Trstu, je poslalo neko svojo številko tudi v naš Dornberg pod naslovom «Montespino». Ker je naslovnik že umrl, je list romal sem ter tje in prišel v roke marsikateremu, ki se je čudil, da slavna pošta vendar pozna vse slovenske kraje pod potujčenimi irredentovskimi imeni, četudi prepovedanimi po c. kr. namestništvu v Trstu. Nasprotno pa ji niso znana krajevna čisto slovenska imena, katera so zaznamovana v uradnih imenikih in so nam pred nosom. Dnevoma se nam kupčijo pritožbe radi nerednega dostavljanja pisem odnosno romanja istih v takšne kraje, kamor niso bila namenjena. Neka dopisnica iz Kormina v Ločnik je potrebovala celih devet dnij, dasi ni daljave več nego 5 kilometrov. Potem ko je preromala vse madjarsko kraljestvo, bila v gornjem in doljnem Logatcu, prispela je še-le pravemu naslovniku v roki! Skandal!

Za pogorelee v Gorici. Minuli mesec pri nastalem požaru Fogarjeve hiše v ulici „Scoglio“, ki je uničil vse imetje 12 rodbin ali 70 glav, ni imela nijedna zavarovanega svojega pohištva, le hiša g. Fogarja je bila zavarovana. Ponesrečenci so večinoma delavci iz tovarn v Stračicah in Podgori. Da se jim ublaži beda, mestni magistrat goriški je izdal oklic za nabiranje milodarov, ki je že nekaj koristil. Priporočamo našim čitateljem, da se spominjo tudi oni nesrečnih pogorelcev, a pri ti priložnosti jim polagamo na srce, naj se zavarujejo proti požaru, kajti nesreča ne spi nikoli. Kdor ima zavarovano svoje premoženje ali sploh le pohištvo, v slučaju požara mu ni potrebno biti odvisen od milosrčnosti drugih ljudij. Bornih 70, 80 ali 90 kr., katere je plačati na leto od 1000 gld. zavarovalnine, ni tako velika svota, da ne bi je mogle žrtvovati tudi najrevniša delavska družina. Ker imamo mi Slovani svojo zavarovalno banko, to je „Slavija“, priporočamo jo torej v poštev v prvi vrsti. Glavni zastop je v Semeniški ulici pri trgovcu g. Antonu Jeretiču.

Naznanilo. — Vpisovanje gojenk v c. kr. izobraževališče za učiteljice in s tem združeno deško vadnico za šolsko leto 1895-96 se prične 13. septembra. a) Tega dne pridejo z očetom ali materjo ali pa namestnikom od 9-12. ure vse one učenke, ki so že do sedaj hodile v kateri razred te vadnice, se oglasijo pri dotičnih učiteljicah in izroče zadnje šolsko spričevalo. Vsaka učenka, ki se tega dne ne oglasi, smatra se, da je izstopila iz te šole; b) Učenke za I. razred vadnice se bodo vpisavale tudi 13. septembra od 9-12 ure dopoldne. Te pridejo tudi s starši, se oglasijo pri ravnatelju, in prinesejo seboj krstni ali rojstni list in spričevalo cepljenja koz. V druge razrede, to je v II., III., IV. ali V. se letos nove učenke ne sprejmejo; c) Tiste gojenke, ki so že lani hodile v kateri tečaj tega izobraževališča, se oglasijo pri ravnatelju 18. septembra od 9-12. ure in izroče svoje zadnje šolsko spričevalo; one, ki se tega dne ne oglasijo, se smatrajo, da so zapustile ta zavod; d) Gojenke, ki želé biti sprejete na novo v I. ali kakšen višji tečaj izobraževališča, se vpisujejo 14. septembra od 9-12. dopoldne; seboj prinesejo: krstni ali rojstni list, zadnje šolsko spričevalo in spričevalo uradnega zdravnika, da je popolnoma zdrava. Ponavljavne preskušnje začne se 16., sprejemne preskušnje 17. septembra ob 8 uri. Redno podučevanje na vadnici začne 16. septembra ob 8. uri zjutraj, na izobraževališču pa precej, ko končajo sprejemne preskušnje; e) Upisovanje v deško vadnico se prične dosedanjih učencev in onih za I. razred obeh oddelkov 12., 13., 14. septembra od 9. do 12. ure zjutraj. Upisovanje in sprejem tistih učencev ki prestopijo z družih šol bode 16. in 17. septembra ob 8. do 12. predpoldne. Vsi učenci pridejo z očetom ali materjo ali pa namestnikom; oni, ki ustopijo vnovič, prinesejo naj seboj krstni ali rojstni list in spričevalo cepljenja koz.

Umrli je v Biljani tamošnji večletni župan in cerkovnik Jožef Kožlin v 66. letu starosti N. v m. p.!

V Logu pod Predelom bodo imeli sv. misijon od 15. do 23. septembra. Pridejo Lazaristi iz Ljubljane.

Pri Tolminu urejajo znano takozvano „Dantejevo jamo“; delo izvršuje „olepševalno društvo“. Velika je precej, okoli ene ure hoda, a kapnikov je malo in še ti niso beli. — Mej Slapom in Ponikvami sta baje še dve veliki podzemski jami, ki imate pa zanimive kapnike. Prav bi bilo, da bi kdo te jame preiskal.

Razstavni vlak v zlato P r a g o je preložen na drugo soboto, dne 7. septembra, čas odhoda in vse drugo nespremenjeno; legitimacije seveda veljavne. Prosimo uljudno preložitve v prijateljskih in krogih Vaših znancev objaviti in naj bi si morebitni daljni vdeleženci nemudoma naročili legitimacije. — Z Dunaja odhod torej 8. septembra.

Trnovski Klanec za Kobaridom se vendar odpravi. Namestništvo je ukazalo, da se morajo takoj početi izdelavati v to potrebni podrobni načrti. V kratkem se odpošlje inženir, ki ima izvršiti to delo.

Piščalke iz lesa za orglje je našel podgorski obhodnik. Kdor jih je izgubil, naj se obrne do podgorskega županstva.

Tržne cene. — K a v a Santos gld. 148 do 150 do 152. Sandomingo gld. 168, Java 168, Cejlon gld. 188, Moka 200. Sladkor 30. Špeh 54 do 56 Petrolij v sodu 20½, v zaboju 640. Maslo surovo 80 kuhano 92.

M o k a: št. I. gld. 12.50, II. 12, III. 10.80, IV. 10.80 V. 10.30, VI. 9.05 — Otrobi debele gld. 450, drobne 450, gld. — Tursica navadna gold. 7.50 do 8.30, Oves gld. 750.

Volilno gibanje.

V Komnu je bila volitev volilnih mož 26. pr. m. Vedno se nam je zatrjevalo, da Komen je središče nekakih nasprotnikov našega vodstva v društvu „Sloga“, in nekaterniki so vedeli povedati z vso gotovostjo, da Komenci bodo volili proti „Slogi“. Ali

vsi ti glasovi so bili postavljeni na laž, kajti v ponedeljek so bili izvoljeni z odločno večino volilni možje, ki bodo volili „Slogina“ kandidata. — Nasprotna stranka je podlegla. Sicer pa ne verujemo niti o tej stranki, da bi nasprotovala „Slogi“; njeno nasprotstvo najbrže ne sega čez domače prepire, a v obče političnih uprašanjih bo vselej z nami. — Ti volilni možje so za to, da bi komenski okraj poslal v deželni zbor g. Alojzija Štreklja, posestnika v Komnu. Ta glas dobiva prijazen odmev po vsem Krasu, v Gorici pa tudi, saj g. Štrekelj je že lepo stevilo let namestnik v odboru „Sloge“. — Po našem mnenju bi Kraševci ne mogli dobiti boljšega poslanca nego je g. Alojzij Štrekelj. Može je posestnik in pozna sleherni ped kraške zemlje, pozna najboljše od vseh Kraševcev potrebe tamošnjega prebivalstva. On je pa tudi jako nadarjen in izobražen posestnik, ki lahko v lepi besedi, v govoru in pismu, zagovarja koristi svojih volilcev in dežele v obče. V vseh poljedelskih strokah je temeljito poučen teoretično in praktično. To je dokazal v komisiji za trtno uš, v svojih potovanjih za uredbo svilarstva po Ogerskem, kamor ga je klicala vlada, in zdaj v borbi dalmatinskega vinogradstva proti trtni uši, katero mu je poverila dalmatinska vlada. Ako merodajni krogi znajo takó visoko ceniti teoretično znanje in praktično izučbo g. Štreklja, tedaj si morajo Kraševci šteti v čast, da imajo v svoji sredi takega moža. Ako je tedaj kdo poklican, da zagovarja duševne in gmotne ter gospodarske koristi Krasa, je to gotovo prvi g. Alojzij Štrekelj. To mnogi Kraševci tudi radi priznavajo in si ga želé za svojega poslanca.

Kobariški Kot je trden za „Slogo“. V Sedlu sta izvoljena za volilna moža župan Jožef Gašparut in podžupan Jožef Kramar iz Podbele. V krejski županiji so vikarij Jan. Sedej v Borjani in še dva druga moža (imeni nam nista znani). V Breginju je župan Jos. Borjančič in Tonkli. Vsi možje bodo složni za edino pravo načelo, da nam je treba pred vsem složnosti tudi tedaj, ako temu ali onemu ne bo vse prav po volji!

V županiji Naklo na Krasu so izvoljeni ti-le volilni možje: Aleksander Mahorčič v Matavunu, Franc Perhavec v Lezečah, Anton Cerkvenik v Kačičah, Janez Obersnel v Divači in Albin Štrekelj v Škocjanu. — Čujemo, da ti možje bodo složni za g. Alojzija Štreklja za komenski okraj; za poslanca sežanskega okraja menda niso še povsem edini, vendar je že zdaj verjetno, da bodo složno volili dr. Otokarja Rybára, odvetnika v Sežani. — Tudi iz raznih drugih občin prihajajo „Slogi“ in nam povsem odločni glasovi za dr. Rybára. Vsled tega se nadejamo, da se Kraševci zedinijo vsi kot jeden mož za ta dva kandidata, ki bosta delala čast Kraševcem in vsemu narodu.

Iz Renč nam poročajo: „Tukaj so bili izvoljeni ti-le volilni možje: župan Rajmund Žnidarčič, podžupana Josip Pahor in Anton Štubelj ter pesnik Simon Gregorčič. Vsi štirje zanesljivi in neupogljivi možje, ki bodo volili takó, kakor odloči društvo „Sloga“.

Iz Rihemberga nam poročajo, da so bili izvoljeni za volilne možje: Makovec Alojzij, Pavlica Jožef, Čebren Anton, Pečenko Anton, Robič Jožef, Jagon Franc. — Tu sta se borili za prvenstvo dve domači stranki, stara in mlada, ali „črni“ in „beli“. Stari so imeli 50 volilcev, mladi pa 36. Poročilo o uspehu smo prejeli od obeh strani. Poročilo od „stare“ strani pravi, da so se dovršile volitve sicer proti naši volji, vendar ne proti nam in da se nam nasprotij ni bati, dasi preveč prijazno gledamo „mlade“ in radi udarimo po „starih“. — To tudi radi verujemo! Saj je tudi vsem „starim“ dobro znano, da naše nasprotje meri edino le na nezanesljivega možiceljna Jožeta Pavlico; kaj je ta mož, ni treba praviti, saj je poznan na dolgo in široko. Zadnji čas je spravil na svojo stran Brejce, češ, da jim bo zidal cerkev, dasi je po drugi strani znano, da nima niti od daleč takih želja. Brejci naj bi se prej nekoliko poučili o vseh homatijah, pa bi imeli v vse agitacijske spletke povsem jasen pogled. — Med „starimi“ so nekoji

naši osebni in politični prijatelji, a ločijo jih od „mladih“ domači prepiri, ki ne smejo imeti na občni položaj v deželi nikakega upliva. Upamo, da bodo vsi možje uvaževali to resnico, kajti gorje goriskim Slovincem, ako nas bodo razdvajali domači občinski prepiri tudi na polju skupne borbe proti složnemu, zagrizenemu nasprotniku. — Vsled tega verujemo prav radi zatrdilo od „stare“ strani, da tamošnji volilni možje ne bodo delali zgage, marveč volili složno za „Slogina“ kandidata. To pa toliko bolj, ker lahko uvidijo že naprej, da bi vsakršno rušenje discipline nič ne izdalo in da bodo ukljub vsem naporom od katerekoli strani vendarle izvoljeni „Slogini“ kandidatje. Da bi kaj takega onim občinam ne moglo biti v korist, je jasno slehernemu otroku.

V županiji Ponikve na Tolminskem so bili izvoljeni: župan Ivan Lapanja, podžupan Tomaž Kofol v Rakovcu in občinski staršina Ivan Klemenčič. — Poročevalec dostavlja: „Ti možje gotovo izvrše svojo nalogo po želji društva „Sloga“ in naroda“. — Prav takó! Živili!

V Šempasu so bili izvoljeni: vikarij v Oseku č. g. Andrej Žnidarčič, kaplan v Šempasu č. g. Franc Guzelj, gg. Fr. Persič št. 47, Jož. Černotič št. 10 in Martin Štrukelj št. 25., vsi v Šempasu. — Vsi ti možje bodo odločno stali za „Slogo“.

V Anhovem (kanalski okraj) so bili izvoljeni: župan Anton Gabrijelčič iz Anhovga, Štefan Drenovšek iz Plavij in Miha Želinšek iz Zelenj. — Poročevalec nam ni dostavil ničesa o tem, kakó bodo volili ti možje, no mi smo prepričani, da ostanejo zvesti dosedanjemu dobremu imenu, katero si je pridobila imenovana občina s tem, da je vedno volila postavljene kandidate in ni podpirala nemirnih rušiteljev neizogibno potrebne discipline!

V Kalu (kanalski okraj) so bili izvoljeni: vikarij č. g. France Kofol, župan g. Štefan Brezavšek in podžupani gg. Štefan Vončina, Anton Skrt in Janez Bratuž. — Ti možje bodo stali trdno za političnim društvom „Sloga“. Čast jim za to!

V Desklah (kanalski okraj) sta bila izvoljena: gg. Jakob Kamenščak in Lovre Erzetič. — Kar smo rekli zgorej o volilnih možeh v Anhovem, isto velja tudi za Deskle.

V Logu (na Bolskem) je bil izvoljen vikarij č. g. Josip Primožič, ki bo volil „Slogina“ kandidata.

V Povirju (v sežanskem okraju) sta bila izvoljena: preč. g. župnik Josip Novak in g. Matija Kariž, posestnik v Mercih št. 28.

V Gorjanskem pri Komnu so izvolili: Josipa Štreklja in godžupana Ivana Godničja, ki bosta volila gg. Alojzija Štreklja in dr. Otokarja Rybára. Prav dobro!

V Velikemdlu (komenski okraj) je bil izvoljen župan Anton Živec. Kaj on misli, nam ni znano. Po nekaterih okoliščinah sodimo, da bo volil složno s Komenci. To bi mu bilo le v čast! Nadejamo se tedaj, da bo volil takó, kakor edino zahteva korist Krasa in naroda slovenskega v obče!

V Gabrovici (komenski okraj) je bil izvoljen župan Žerjal Janez. O njem veljajo besede, katere smo rekli o županu velikodolskem.

V Škrbini (komenski okraj) je bil izvoljen župan g. Josip Pipan. — O tem županu kaj radi trosijo novice, da rad hodi po nekih posebnih poteh. Pri volitvi v Sežani bo imel priliko dokazati, da so neresnične vse take govorice, marveč da zná kot mož ceniti važnost narodne discipline.

V Pliskovici (komenski okraj) je bil izvoljen župan g. Miha Petelin. — Kakó on misli, nam ni povedal naš poročevalec. Poznamo pa tega gospoda in smo uverjeni, da ne pojde na roko tistim, ki hoté pahniti v nesrečo ves Kras in ves narod slovenski na Goriškem. On gotovo vé, kolikega pomena je složnost in edinstvo med nami in koliko nesreče lahko prinese sleherni razpor.

V Brestovici (komenski okraj) je bil izvoljen župan Kačič Andrej. Kar smo rekli o prejšnjih, velja tudi o njem. Upamo, da bo glasoval kot pravi mož za edmo prave

kandidate in ne za rušitelje toliko potrebne složnosti.

V Avberu (sežanski okraj) je bil izvoljen g. Jakob Pegan.

V Sovodnjah (goriška okolica) so bili izvoljeni: gg. Josip Pavletič št. 25. iz Gabrij, Josip Kodermac in učitelj Ignacij Križman. Ti možje bodo volili „Slogina“ kandidata.

V Čepovanu sta bila izvoljena gg. učitelj Anton Mlekuž in Šuligoj Štefan in oba bosta trdno stala za „Slogina“ kandidata.

V Solkanu je bilo izvoljenih pet volilnih mož, katerih imena so nam bila ustno sporočena, a si jih nismo takoj zabeležili; vemo pa, da bodo volili postavljena kandidata.

V Št. Petru sta bila izvoljena g. Val. Černic in Jož. Uršič, ki bosta volila „Slogina“ kandidata; ona zastopata volilce tikoma Gorice, vesta torej najboljše, kolike složnosti smo potrebni Slovenci!

Iz Cerkna nam poročajo, da so bili 26. t. m. izvoljeni ti-le volilni možje: župan Jak. Tušar, Pet. Bevk, Ant. Kosmač ml., Ant. Sedej, Iv. Peternej, And. Kobal vsi v Cerknem, Jakob Jereb v Otaležu, Jakob Lipužič v Lazcu, vikarij France Razpet v Orehku, Ivan Močnik v Kojei, Blaž Rink v Reki, Miha Derlink v gor. Novakih. — Poročevalec naznanja, da so vsi možje trdni in zanesljivi. Izjavljajo pa odločno, da nameravajo glasovati za dr. Gregorčiča in zemljemerca Ivana Lapanja. — Na podlagi tega poslednjega glasu s Tolminskega je izključena sleherni možnost kake druge kandidature, kajti velika večina volilnih mož se je že naprej izrekla za dva omenjena gospoda.

Na Nabrežini so bili izvoljeni trije volilni možje, ki bodo brezpogojno volili „Slogine“ kandidate. Naš poročevalec vsklika: „Nabrežina se ne omadežuje“. — To smo bili že naprej prepričani o vrlih naših Nabrežincih. Živili. — Drugi poročevalec nam je naznanil imena volilnih mož; ta so: nadučitelj Jos. Tomšič, Ivan Čaharija št. 151. in Fr. Nemec. — Ti možje dokažejo, kakó neupogljiva je naša prijazna Nabrežina tujim uplivom!

V Sežani so bili izvoljeni štirje volilni možje, katerih trije so vseskozi zanesljivi možje; nadejamo se, da tudi četrti ne bo rušil narodne discipline, katere je uprav Kras najbolj potreben. Izvoljeni so bili gg. župan Pirjevec Josip, nadzornik in naduč. g. Matej Kante, gg. Renčelj Ivan in Rožič Franc.

V Lokvah (sežanski okraj) je bil izvoljen staršina g. Avgust Praprotnik, značajan mož, zaveden Slovenec, ki ne bo hodil na roko tistim, ki hoté rušiti disciplino in sejati razpor v deželi. Čast mu!

* * *

O volilnem gibanju so nam došli še sledeči glasovi:

Iz ajdovskega okraja so došli neki glasovi, ki kažejo, da nekateri gospodje ne mislijo čez meje svoje občine; nič ne uvažujejo tega, da volilni okraj obsega tudi Kanalsko, goriško okolico in Brdja. Hoté namreč na svojo roko nastopiti za posebnega kandidata. Ako bi se to zgodilo, bi dokazali s tem, da jim za disciplino ni mar in da bi radi po sili poslali v deželni zbor moža, s katerim naj potem ostali poslanci izhajajo kakor jim drago.

Tako ne gre! Med možmi, ki bodo javno proglašeni kot kandidatje, mora že naprej biti vse jasno, ali se ujemajo v načelih in v glavnem v taktiki ter sploh: ali so dani vsi pogoji za vzajemno delovanje. Vsako usiljevanje je tu obojstrano vredno! Ne tlačiti skupaj, kar skupaj ne gre! Ako se doseže splošno sporazumljenje, potem dobi vse seveda drugačno lice!

Iz Komna nam poročajo, da sta bila tamkaj v sredo iz Sežane dva agenta, ki sta agitovala za gg. dr. Josipa Tonklja in Josipa Fabiani-ja iz Kobdilja. Ali naletela sta na gluha ušesa. Videlo se je tudi, da moža nimata nikakega prepričanja, marveč da sta bila plačana za svoje delo. Kdo ju je poslal, kdo plačal?!

S Krasa so nam došli od raznih strani glasovi, naj bi naši narodni voditelji sklicali dva volilna shoda in sicer na Nabrežini in v Sežani, h katerim bi povabili volilne mo-

z e, pa tudi razne druge veljake, da bi se zjednili za dva kandidata, katera se bosta smela nadejati kot poslanca vse podpore od ostalih poslancev, od političnega društva in narodnega časnikarstva. Brez take podpore bi bila njihova navzočnost v deželni zboru le majhne vrednosti za Kras. za ves narod pa lahko velika škoda. — Ta dva shoda se utegneta vršiti 8. septembra, predpoldne v Sežani, popoldne na Nabrežini.

Iz sežanskega okraja smo prejeli več poročil, ki kažejo v nekaki čudni luči vladnega zastopnika Gasserja pri volitvah volilnih mož. Ta mladi gospodič si je dovolil marsikaj, o čemur bo najbrže še govorjenja marsikje drugod. V Povirju in Brestovici je zadnji hip prečrtal iz potrjenega volilnega imenika dva gospoda, češ, da sta občinska — tajnika. Zato naj zgubita volilno pravico! Hvala lepa za tako tolmačenje! Vrh tega je ta gospod kot vladni komisar nastopal ob enem kot agitator za gg. Muho in Fabiani-ja. Mi za danes svečano protestujemo proti taki agitaciji, pridružuje si besedo še za poznejše čase in za primerne prilike. Takega umešavanja si ne dovoljujemo!

Volilce kmečkih občin na Tolminskem opozarjamo, da kandidata društva „Sloga“ za oni volilni okraj bosta dr. Gregorčič in g. Ivan Lapanja. Proti zadnjemu se od uradniške strani močno agituje zato, da bi bil namesto njega izbran g. okrajni glavar tolminski. Naše stališče nasproti političnim uradnikom je natančno opisano v zadnji številki „Soče“. Po našem prepričanju je tak kandidat nemogoč in njegova izvolitev bi ne mogla ostati brez posledic. Da pa se ne bodo ljudje brez potrebe vznemirjali, moremo javiti, da omenjeni uradnik je nasproti našima državnima poslancema odločno odklonil vsakero kandidaturo ter pooblastil ju, da smeta to tudi v javnosti rabiti, ako treba. Kdor torej misli, da z agitacijo za g. okr. glavarja bi se mu prikupil, se vara. Zato naj opusti to delo in naj ostane pri svojem poslu. Rojakom v tem volilnem okraju priporočamo največjo previdnost, da se še zadnji trenotek kaj ne pohabi. Volilna disciplina naj velja tudi za tolminske kmečke občine.

Slovenska ljudska šola v Gorici

začne svoje šolsko leto v ponedeljek 16. septembra ob 8. uri zjutraj s sv. mašo. Vpisovanje učencev in učenk se bo vršilo 13. in 14. septembra od 8. do 12. predpoldne in od 2. do 4. popoldne ter v nedeljo 15. sept. od 9. do 12. predpoldne, in sicer v šolskem poslopju v ulici Barzelini št. 14.

Učenci in učenke, ki so že hodili v šolo, naj prinesejo seboj svoje zadnje šolsko poročilo. Oni, ki na novo vstopijo, naj prinesejo spričevalo cepljenih koz. Otrokom, katerim niso bile še cepljene koze, se bodo cepile še to jesen ob dneh, ki se določijo.

Vsled deželne šolske postave so dolžni obiskovati ljudsko šolo od izpolnjenega šestega do izpolnjenega štirinajstega leta vsi tisti otroci, ki so telesno in duševno za to sposobni, ako ne obiskujejo drugih sol, ki namestujejo ljudsko šolo.

Roditeljem in njih namestnikom je dolžnost, da v določenih dneh pripeljejo svoje šolski dolžnosti podvržene otroke v zgore omenjeno poslopje, ki se je letos navlašč vzdignilo, ter da jih vpišejo v slovensko ljudsko šolo. Revnejši otroci dobijo po mogočnosti nekoliko šolskih knjig, oni, ki so prav revni, za božič tudi kaj obleke. Plačevalo bo mesto, ker njemu je dolžnost vzdrževati javne ljudske šole za svoje otroke.

V to šolo se sprejmejo vsi otroci, katerih roditelji ali namestniki bivajo v goriškem mestu, naj imajo domovno pravico v mestu ali kje drugod. Naj se torej nikdo ne dá ostrašiti, ampak vsakdo naj pripelje svoje otroke v to šolo.

Če tudi bi hodili okoli roditeljev ali njih namestnikov mestni policaji, kakor lansko leto, ali občinski služabniki, ulični načelniki ali razni podjetniki, pri katerih Slovenec dela, naj se nikdo radi tega ne boji in nikdo naj ne zataji svojega rodu. Možko in brez vsega strahu naj pripelje svojega otroka v

slovensko šolo ter naj pové zastopnikom društva „Sloga“, ako bi ga kdo izmed zgore navedenih mož ali kdo drugi pregovarjal ali silil, da bi dal svojega otroka v neslovensko šolo. Naroden ponos kinča vsakega človeka, tudi siromaka, toliko bolj moža, ki je samostojen.

Ljudska šola je potrebna vsakteremu otroku, in sicer ljudska šola v materinem jeziku, da se navadi pravilno misliti in govoriti, da se nauči moliti in krščanski nauk, ki mu bo potreben ves čas njegovega življenja.

Vsakdo naj torej pripelje vpisat svojega otroka v rečeno šolo ter naj pride vprašat, ako katere reči ne razume. Nikdo naj se ne dá oslepiti po nasprotnikih naše narodnosti in tudi ne po društvenikih in društvenicah onih društev, katerim je naloga loviti slovenske otroke v italijanske šole. Vsakdo naj odbije vsak tak poskus že s početka, da se ne bo pozneje kesal.

Ostala Slovenija.

Trst. — Italijani in italijančiči tržaški so se navžili nepotrebnega strahu; — pisali so namreč njih časopisi, da se je naselila pri Sv. Ivanu pri Trstu četa Rusov s svojimi „popom“ vred. Reveži niso gotovo spali od velikega strahu. Utolazili so se pa še-le, ko jim je „Mattino“ naznanil, da naseljenci niso Rusi — ampak Prusi, ki so zapustili svojo domovino, da pripravljajo menda nemški most iz Rajha do Adrije. S temi naseljenci so popolnoma zadovoljni, — njih živih se ne bojijo tako, kakor n. pr. naslikanega Rusa.

— V Škedenju pri Trstu nameravajo ustanoviti železarnice. V to svrhu so že nakupili zemljišče v obsegu 150.000 □ metrov.

— Novoimenovani kanonik tržaškega kapiteljna, dr. Peter don Tomasin, c. kr. profesor — naslove navajamo po „Piccolu“ — piše že 25 let zgodovino Trsta pod pogojem, da jo bodo tiskali še le po njegovi smrti. Mož se menda boji sam svojega dela ali pa temeljitosti svojih zgodovinskih podatkov.

***Priznanje lepe duše.** Goriški Slovenci dobili so svojo šolo, v Gorici zmagala sta pravica in zakon. Mestna občina goriška mora odpreti šolo s 15. septembrom t. l. Mestni svet je sicer sklenil protestovati proti temu roku pri ministrskem svetu, toda vsa ta politika zavlačevanja in obotavljanja jim ne pomore. Besedilo zakona je jasno in da goriškim Slovencem ne treba šole v materinem jeziku, to more trditi le ta, katerega je popolnoma zaslepila narodna strast. Celó lepa duša, ki sliši na ime „Il Piccolo“, priznava brez ovinkov, da vsa lahonska statistika ni v stanu zasukati zakonskih določeb, a kaj to dé! Kljub temu, da velja isti zakon tudi za Trst, treba se je po nasvetu te lepe duše izogniti „preteči nevarnosti“ s pritiskom na slovenski živelj v Trstu! Boj, smrten boj napoveduje ta podla duša celó najnižjim slojem slovenskega prebivalstva, svareč svoje somišljenike, da naj nikar ne dajo zaslužka Slovencem! No, ne znamo, kam naj dovede taka taktika, toda, da pomirimo razjarjenje živce dragemu našemu tovarišu, povemo mu, da se tržaški Slovenci držimo istega zakona, katerega neovrgljivost priznava on sam in da smo uverjeni, da prej ali slej mora zmagati zakon — proti krivici! — „Edinost“.

Istra. — Kot prihodnjega deželnega glavarja istrskega imenujejo časopisi dra. Rizzi-ja, puljskega župana in državnega poslanca. Mož ne ve besedice slovanske! — Redne seje istrske družbe sv. Cirila in Metoda se bodo vršile v Opatiji vsaki prvi četrtek v mesecu. — Te dni so se vršile občinske volitve v Veprincu v voloskem političnem okraju. Italijanski časopisi, po njih tudi goriški „Corriere“, prinesli so vest, da je naša stranka pri volitvah uporabila vse mogoče načine, da bi prodrla in da je vendar propadla. Nasproti tej laži moramo dodati, da se naša stranka niti ni udeležila volitev, torej ni mogla propasti. A volitve se ni udeležila vsled tega, ker se ni vršila v občinski, marveč v županovi zasebni hiši, proti čemur je le

protestovala naša stranka. Evo, kako lažejo! Gelogen wie gedruckt! Ali nimamo prav, ko jih nazivamo lažnike po poklicu (Bugiardi di professione)? — Komenski okrajni sodnik g. Henrik Cazafora je imenovan deželnosodnim svetnikom pri okrožnem sodišču v Rovinju. Častitamo! — V motovonski občini (okraj poreški) bodo kmalu občinske volitve. Pred šestimi leti so imeli Hrvatje v svoji posesti to občino; pred tremi leti pa — za paševanja glasovitega okrajnega glavarja Elušega — so zmagali šarenjaki v III. in I. razredu in oteli občino iz hrvaških rok. Zmagali so tedaj pa le vsled tega, ker niso pripuščali k volitvi onih volilcev, za katere so znali, da bodo volili z narodno stranko. Tako se je dogajalo pod Elušegom. Danes je okrajni glavar v Poreču druga oseba, gosp. Schaffenhauer, in je upati, da se bo vršila volitev popolnoma postavno, kajti le tako bo naša zmaga gotova. — V creski občini (okraj Lošinj) bodo tudi dopolnilne občinske volitve, ker se je odpovedalo svoji četi 16 zastopnikov, kateri so v nasprotju z dosedanjim županom dr. Coglevinom (Holjevina). Istega župana so sodnijski tožili radi obrekovanja pred cerkveno oblastnijo nekateri duhovniki iz krške škofije. — V „Naši Slogi“ čitamo, da se je neki italijanski zdravnik izrazil nasprotnim radi nemško-italijanske koalicije v Pulju, kajti da ta zveza ni naravna in da bi lahko imela za posledico to, da bi Nemci (c. kr. mornarica) s časom dobili večino v zastopu in bi uvedli nemščino kot uradni jezik. Istri priznava v Pulju le hrvaško stranko zraven italijanske in vsled tega da bi bila koalicija italijansko-hrvaška naravnejša nego pa nemško-italijanska. Da bi tako sodili tudi drugi Italijani, tedaj bi se dalo z njimi govoriti!

Kranjska. — V Poljanah nad Škofjo Loko je umrl oče g. dra. Ivana Tavčara, odvetnika in dež. poslanca v Ljubljani. Naše sožalje! — Na Rupih pri Kranju so napadli fantje s kamni orožnike. Orožniki so zasledili napadalce in jih zaprli. Isto se je zgodilo v Sušici pri Toplicah. — Na vrtu g. Filipa Andlovca v Vipavi je zrastle orijaska kuruzno steblo, ki je visoko 2²/₁₀ m., debelo pa 6 cm. Kaj takšnega se še ni videlo v Vipavi. — V Novem Mestu bode 4. in 5. sept. sedma glavna skupščina „Zaveze“ slov. učiteljskih društev, o čemur smo že obširneje poročali. Naj bi se vrli vzgojitelji naše mladine uspešno posvetovali o napredku šole in svojega stanu!

***Nova pota na Triglavu.** Kranjski oddelek nemškega in avstrijskega plan. društva je dal na mestu, kjer je l. 1893. dr. J. Kugy z vodnikom A. Komacem iz Trente našel direktno pot navzgor od Kara zraven Marije Terezije koče na vrh velikega Triglava, (ne da bi se šlo čez greben) zgraditi pot in na nevarnih mestih napraviti prijemalne droge. Pot mej Dežmanovo in Marije Terezije kočo, po kateri je možno priti iz severno-izhodne na južno-zahodno stran Triglava, se je izdatno zboljšala. Tudi na grebenu se je na nekem nevarnem mestu naredila nova železna žica.

Štajerska. — Nova slovensko-nemška nižja gimnazija v Celji se otvori začetkom šolskega leta. Tudi učitelji novemu zavodu so že imenovani.

— Nov slovenski zdravnik, dr. Hinko Šuklje, naseli se s 1. sept. v Celji.

— Meščanska šola v Celji imela je 1894/95. leta 102 učenca. Slovencev bilo je 54, „Nemcev“ pa 49. Šola je popolno nemška. Slovenski jezik podučuje se le 2 uri na teden.

— Odvetniško pisarno otvoril je g. dr. Anton Brumen v Ptuiju.

— Bolnišnica usmiljenih bratov v Gradci imela 1893. l. 2295 bolnikov v oskrbi brez razlike vere in stanu. Od teh bilo je 2260 katoličanov in med temi 1512 Štajercev, 72 Kranjcev, 125 Korošcev in 20 Primorcev. Od vseh bolnikov ozdravilo je 1585 oseb, zdravje zboljšalo se je 374 osebam, umrlo pa je 149 oseb.

„Dijaška kuhinja v Celji“ je izdala poročilo za deveto društveno leto 1894/95., iz katerega posnemamo, da šteje koncem IX.

društvenega šolskega lela šestnajst pokrovi-
teljev ter imela 1172 gld. 10 kr. dohodkov
stroška pa 1228 gld. 90 kr., torej priman-
kljaja 56 gld. 80 kr., kateri se je moral po-
kriti iz slučajnih prebitkov poprejšnjih let.

Letošnji občni zbor se bo de
vršil v celjski čitalnici dne 16. septembra t. l.

* **Anton Krempelj** so dné 11. m. m. v
Mali Nedelji na Štirkem slovesno in svečano
odkrili spomenik. Ta slovenski pesnik in pi-
satelj je živel od 1790. do 1844. in posled-
njega leta umrl je v Mali Nedelji. Zasluge
ima v tem, da je pisal poljudno sešebno za
naše kmečke ljudi, nabiral narodno blago,
priobčeval narodne prislovice v Novicah. L.
1815. je priobčil v Gradcu „Dogodivšine
štajerske zemlje, s posebnim pogledom na
Slovence“. Krempelj je zaslužen slovenski pi-
satelj, bil je po zvanju svečenik, in dostojna
svečenika, dr. Medved in kanonik dr. Gre-
gorec sta ob slovesnosti v Mali Nedelji sli-
kala slavljencevo življenje. Naroda se je bilo
zbralo okolo 6000 oseb.

Koroško. — Na volilskem shodu, skli-
canem po državnem poslancu Rainerju, iz-
rekla je večina došlih volilcev istemu ne-
zaupanju radi celjskega vprašanja, na
kar je izjavil omenjeni poslanec, da položi
svoj mandat. — Veliki požar v Beljaku je
uničil minulo soboto popoldne v predmestju
na južnoizhodni strani 4 hiše in 7 hlevov.
Ogenj so baje zanetli otroci. Pri gašenju so
bili ranjeni štirje gasilci.

Razgled po svetu.

Dunaj. — „Wiener Zeitung“ je objavila
cesarsko ročno pismo do grofa Belcredija, s
kojim se odpušča isti od službe predsednika
upravnemu sodišču in se mu izreka priznanje
na dolgoletnem častnem delovanju za cesarja
in državo ter na zvestem in udanem službo-
vanju. Cesarjevo ročno pismo zagotavlja grofa
Belcredija nepremične cesarske dobrohotnosti.
Naslednikom Belcredija je določen bivši pravo-
sodni minister Schönborn. Imenovanje se
razglasi v kratkem.

Novi senat na Dunaju. — S cesar-
skim odlokom z dne 17. t. m. ustanovljen
je bil na Dunaju za cislitavske dežele pri
upravnem sodišču novi senat, ki bo de šel
predsednika, štiri dvorne svetnike in potrebno
pomožno osebje. Senat prične delovati 1.
oktobra t. l. Ta senat se ustanovi vsled do-
kazane potrebe, kajti delo se je pomnožilo
v veliki meri, da ni bilo mogoče redno in
hitro uradovati. Ta novi senat je zasluga
umirovljenega predsednika upravnega sodišča
grofa Belcredija in mu bodo dodeljene
pritožbe slovenskih strank. Ali bo de
reševal pritožbe tudi v slovanskih jezikih?
Toliko pravičnosti bi Avstrija pač morala
pokazati, sicer bo kedaj še bridko obža-
lovala!

Mestne volitve na Dunaju se bodo
baje vršile v drugi polovici septembra, dasi
bi se bile morale vršiti po jasnem besedilu
mestnega reda že prve dni avgusta. Vlada
sama ruši zakon, a pri tem zahteva, naj ga
točno in strogo vrše drugi. To je demoraliz-
acija! — Zdaj gre za to, ali bodo gospo-
darili na Dunaju liberalci ali pa protisemiti.
Zadnji so nam primorskim Slovencem zelo
naklonjeni in nam pomagajo povsod v borbi
z irredento in domačo vlado. Ako torej zago-
spodarijo protisemiti na Dunaju, dobé s tem
veliko večji upliv na vse javno življenje v
Avstriji; vsled tega nam bode njih prijaznost
v veliko pomoč, da stremo v nič irredentov-
skega zmaja na — slovenski zemlji! Naravno
je torej, da želimo zmage protisemitom!

Ogerska. — Ministru Banffyju je
spodletelo imenovanje novih članov za veli-
kaško zbornico v svrhu, da sprejme cerkveno-
politične predloge. Pišejo namreč, da nočejo
o tem nič slišati na višjem mestu. Tako je
tudi prav! — V Budimpešti baje živi toliko
Slovencev, da so hoteli imeti svoje zbo-
rovanje, pa jim tega ni dovolila vlada. To je
tudi slika madjarske svobode! — Kot nov
dokaz te proslavljene svobode, navajamo:
Romunski rodoljub dr. Lucaciua, ki je
obsojen že na 5-letno ječo vsled podpisa
znane spomenice romunskih rodoljubov in

se nahaja v dobrecinskem zaporu, je pisal
iz zapora pismo nekemu članu nemadjar-
skih narodnostij na Budimpeštanskem shodu. Pismo
ni prišlo na pravi naslov, ker je bilo zaple-
njeno. Vsled tega groznega (!) zločina, obso-
dilo je sodišče dra. Lucaciua, da mora pre-
biti ostalo kazen mej prostimi zločinci ali
prav za prav med madjarskimi roparji. Ako
pomislimo, da je to star možak (60 let) in
da je še-le odsedel eno leto na račun 5 let,
tedaj si moremo misliti, kako je težko dole-
tela rodoljubnega starčka ta ponovna kazen!
— Še ena cvetka iz vrta madjarske svo-
bode: Szegedinsko državno nadpravništvo je
naložilo na pleča urednika srpskega časopisa
„Zastava“ tri pravde radi člankov, ka-
tere je prinesla o priliki narodnostnega
shoda v Budimpešti. In tako naprej! Ali bo
Evropa še dolgo trpela v svoji sredi madjar-
sko divjaštvo?!

Mejnarodni kongres se je vršil v
Bruslju. Na kongres so prišli tudi Madjarji in
Romuni. Romunski odposlanec dr. Urechia
je pojasnjeval razmere na Ogerskem in za-
tiranje Rumuncev. Dokazoval je, da zapirajo
Madjarji najboljše romunske rodoljube. Pred-
stavil je shodu glavnega urednika časopisa
„Tribuna“, ki je bil trikrat zaprt, ta list
pa od januarja naprej je imel že 23 pravd.
Proti Urechiji je ustal grof Apponyi in je
skušal odbiti napade proti Madjarjem ter
rekel, da je Ogerska jedna najliberalnejših
držav ter da je imela največ potrpežljivosti
z Romuni, vendar pa je priznal, da so opravi-
čene mnoge rumunske tirjatve, a Madjarji
jim ne morejo ustreči, dokler ne bodo ločena
skupina v ogerskem narodu. (To se pa ne
zgodi, dokler bodo imeli Madjarji moč v
rokah. Ur.). Za shod prihodnjega leta so do-
ločili Budimpešto z vsemi glasovi proti onim
Romuncem. Na shodu je sodelovalo 60 od-
poslancev in je zastopalo 14 držav. Glavna
svrha tega shoda pa je, odstraniti mejna-
rodne vojne in ustanoviti mejnarodno mi-
rovno sodišče, ki bi odločevalo o razporih
mej posamičnimi državami. Ta res plemenita
misel se težko kdaj uresniči pri današnjem
oboroženem miru. Ko bi se pa uresničila,
koliko milijonov bi se dalo uporabiti v blagor
narodov!

Italija. — Italijanski katoliški časni-
karji iz Torina, Genove in Rima izročili so
papežu album s protestom proti slavnosti
20. septembra; priložili so „Petrovih grošev“
v znesku 10.000 lir. Papež je izjavil nado,
da preteko slavnosti mirno ter da ne ugrožé
neugodnostij katoličanom, kakor tudi, da ne
pokvarijo veselja vsled lepih uspehov pri vo-
litvah v občinske zборе. Slednjič je papež
priporočil časnikarjem, naj se ne dajo zape-
ljati na pot borbe na način, kakor nasprotni
časnikarji papeža dnevnoma zasmehujejo.

— Sveti oče Lev XIII. praznoval
je dne 18. m. m. svoj imendan, dan sv.
Joahima. Tem povodom so mu čestitati kar-
dinali, prelati in načelniki katoliških društev.
Sv. oče je povabil na to vse navzoče v svojo
knjižnico, kjer se je razgovarjal z njimi nad
jedno uro o katoliškem gibanju. Obžaloval je
zajedno, da je med državo italijansko in
cerkvijo toliko ostrega nasprotja. Papež je
bil pri jako dobri volji in je jako čvrstega
zdravja. Sv. maše v cerkvi sv. Petra se je
udeležila velikanska množica.

— Pri nadopolnilni volitvi za italijansko
zbornico sta bila izvoljena v Palermu z 1136
glasovi od 1751 vodja sicilskih ustašev Gari-
baldi Bosco, v Rimu pa znani socialista
De Felice, ki je bil obsojen na 20 letno
ječo z Boscom vred. Ako ne bodeta prej po-
miloščena — kar za gotovo upajo v Italiji —
uniči zbornica tudi to njiju izvolitev, kakor
je storila s prejšnjimi. Lepa bodočnost se kaže
sedanji vladi! In s tako državo smo v zvezi!
Ta zveza je za nas toliko vredna, kolikor
tista dimka tobaka, katero je prvo kadil
Garibaldi.

— Položaj v Siciliji je kritičen. Mej
kmeti in delavci se je zopet začelo veliko
gibanje. Vlada je v strahu, da nastane zopet
revolucija in je zategadelj pomnožila posadke
v raznih mestih.

— Dne 19. m. m. se je vršila seja be-
neškega mestnega zastopa in se je razprav-
ljalo o slavnostih dne 20. septembra. Ker je

klerikalna večina odbila neki pasus, ki se je
dostajal kraljevega izraza, nastal je hrup mej
zastopniki v tako veliki meri, da so morali
posredovati stražarji, ki ko izpraznili dvorano.

— Na Sardiniji, v mestu Luca, stegli so
se med seboj občinarji radi obč. zadev tako
hudo, da je bil ubit posredujoči stražar,
občinski tajnik pa težko ranjen. Na koncu
vsega pa je bilo zaprtih veliko število razka-
čenih občinarjev. Ko bi se kaj takega zgo-
dilo med Slovani, to bi bilo vse časopisje
polno proti „slovanskim barbarom“. Oh, mi
„barbarji“ smo vendarle boljši ljudje!

— Tudi občinski svet v Napolju je
sklenil, da ne odposlje dne 20. septembra
svojega poslanca k slavnostim v Rim. To
je razkacilo italijansko vlado, da grozi z
razpustom občinskega sveta. Časopisi že
imenujejo razne vladne poverjenike. Tako se
torej spoštuje v Italiji ljudski glas!

Nemčija. — V Nemčiji so se vršile
slavnosti na spomin odločine bitke pri Metzu.
Pri tej priložnosti je izdal naredbo okrožni
predsednik v Metzu, s katero je prepovedal
prestopiti francosko mejo vsem veterancem,
in društvom, kakor tudi, da ne smejo imeti
znamenj nemške zastave oni trakovi na ven-
cih, ki so namenjeni grobom nemških vo-
jakov, ki so pokopani na francoskem zemljišču.
Ker se bojé napadov od strani Francozov,
ne bo letos romanja iz Aachena v Lourdes.
To so ugrožile slavnosti na spomin vojne
l. 1870-71. — V Strassburgu se pripravljajo
na dohod cesarja Viljema, ki se bo de vršil
menda meseca oktobra. 15. istega meseca
pride na svoje posestvo Urville v Lotaringiji,
kjer bo navzoč posvečenju nove protestanske
cerkve, ki je bila zgrajena na njegov stro-
šek; 17. pa pride v Würth, kjer se odkrije
spomenik njegovemu očetu Frideriku.

Žalostne razmere v Nemčiji. —
Louis Stern, agent zjedinjenih držav v Ham-
burgu, je poročal državnemu zastopu v
Washingtonu, da so razmere po Nemčiji jako
žalostne. Posebno se množi število mladolet-
nih zločincov. Med odraslenimi ljudmi ni bilo
toliko zaprtih radi tatvine kakor med mla-
doletniki. Okoli 27 odstot. je bilo odraslih,
radi tatvine zaprtih, med tem ko je bilo 47
odst. takih, ki še niso spolnili osemnajstega
leta. Te številke jasno kažejo, kako se zločini
množe od dne do dne. Vzrok temu je gotovo
to, ker mnogo otrok začne prekmalu delati
po tovarnah in delavnicah, ter tako ne dobijo
dobre vzgoje. Razmere na Angleškem in
Francoskem tudi niso mnogo boljše.

Francija. — Pri zadnjih volitvah izvo-
ljeni generalni sveti vseh 87 okrožjev so imeli
svojo letno sejo dne 19. t. m., pri kateri so
bili izvoljeni vsi dosedanji predsedniki. —
Vojna v Madagaskaru je spravila Francijo v
nasprotje s severoameriškimi zjedinjenimi
državami radi tega, ker so prvi zarobili
severoameriškega konzula v Tametavi Wal-
lera, češ, da je baje skrivnostno deloval
proti Franciji in delil orožje in streljivo. Severno-ameriška vlada zahteva, naj Francija
izpusti Wallerja in obenem da odškodnino. —
Francoska deželna mesta nameravajo prote-
stovati proti pariški svetovni razstavi, ki se
ima otvoriti leta 1900. To storijo vsled tega,
ker vedno trpijo veliko škodo v trgovini in
razvoju radi pariške razstave. Mestni svet v
Nancy-ju je pričel prvi akcijo.

— 18. m. m. so se pobili v Marsilji
italijanski in francoski delavci, boj je bil
hud, kajti redarstvo je posredovalo brez-
uspešno. Na obeh straneh je ostalo več mrtvih,
ranjenih pa nekoliko. — Charmaux-u straj-
kajo tamošnji delavci v steklarnah.

Anglija. — Sedaj, ko je končana vo-
litev v zbornico na celi črti, priobčujemo
številno razmerje strank: Od 670 članov je
411 unijonistov (340 konservativcev in 71
liberalnih unijonistov), 259 je opozicijonalcev
(177 liberalcev, 70 antiparnellovcev in 12
parnellovcev). Vladna ali unijonistiška večina
znaša 152 glasov. Kar povzdiguje angleški
parlament, je dejstvo, da zbornica ne gleda
na strankarstvo osebe, ko se ima odločiti na
izvolitev predsednika. Tako se je tudi sedaj
zgodilo, da je unijonistiška večina izvolila
predsednikom zbornice opozicijonalca Gallya,
ki je liberelec in je bil predsednik v zadnjem
zasedanju. — Iz Londona javljajo, da se-

danja konservativna vlada namerava dati Ircem pravega podkralja v osebi sina princa Wallesa. Istotako pišejo, da vlada ostane pri isti zunanji politiki, katero je tiralo prejšnje liberalno ministerstvo, posebno pa z ozirom na armensko uprašanje ostane sedanja vlada na istem stališču kakor prejšnja.

Turčija. — Četa kakih 1000 mož je napadla muhamedansko vas Janikli in vse pomorila ter požgala. Guverner v Adrijanoplu je poslal na lice mesta svojega pobočnika, ki poroča, da je bilo 27 oseb ubitih, 13 žensk je pa zgorelo. Število žrtev je veliko večje. V vasi Bataköi so ustaši ubili tri osebe. V Janiklju je zgorelo 187 hiš in 500 gospodarskih poslopij. Ustaši so razdejali tudi mošeje, streljali so nanjo s topovi in jo potem razrušili z dinamitom. V Jindiklju je zgorelo 400 volov in krav ter 29 konj. Ustaši so pobegnili na Bolgarsko, a govori se, da so bili voditelji v uniformah bolgarskih častnikov.

Azija. — Odnosaji v vzhodni Aziji so prav nepovoljni. Nesrečna vojna je Kitaj popolnoma razrušila v notranjosti, da se je bali anarhije, kajti vladna moč je preslaba proti narodnim agitacijam. Napadi na posamične osebe in ptujce se množijo vedno bolj, kar se je pokazalo tudi v trgovskem mestu Cantonu. Enaki odnosaji so tudi na Formosi. — Ker se ni urejeno armensko uprašanje v azijski Turški, je odredila turška vlada, da ne sprejme v svoje področje onih turških Armencev, ki so izgnani iz Rusije, ker niso imeli potnih listov. To velja tudi za tiste Armence, ki so svoj čas ubežali iz Turške radi neredov v Bitlisu.

Moritev na Kitajskem. — Časniku „Shanghai Express“ poročajo iz Futschowa, da so bili umorjeni vsi kristjani, med njimi pet inostranskih žen, v Kutschengu, provinciji Kansu Linkiang. Umorjene inostranske ženske so bile zastopnice angleške in ameriške metodistične cerkve. Te so bile na razne načine trpinčene in potem na drobne kosce razsekane. Mnogi trdijo, da bi bil angleški in ameriški konzul lahko zabranil to moritev, toda se nista hotela mešati v to zadevo. Kar je pri stvari najlepše, je to, da je glavni začetnik umora — imenovan glavarem preiskovalnega poverjenstva v istej zadevi.

Amerika. — V združenje države se je preselilo l. 1894. samo 276.136 ljudi, za 35.476 manj kakor l. 1893. Uzrok manjšemu priseljenju je iskati v lanskim krizi, in sedaj, ko je v Ameriki zopet delo oživel, bati se je novega priseljenja, posebno ako se doboje delo tako lahko, kakor pred desetimi leti. Največ se je priselilo v zadnjih letih židov iz Poljske in Rusije. Na priseljevanje židov so jezni tudi Amerikanci in drugi narodi, ker družega ne delajo nego barantajo s kupčijo in pijo kri siromošnih delavcev, ki se morajo mučiti po nevarnih premogokopih.

Republika na Kubi proglašena. — Iz glavnega tabora ustašev, Baire, se poroča, da so ustaši proglasili republiko na Kubi in da so tudi nastavili začasno vlado. Po nasvetu prvega generala, Maximo Goneza, je bil izvoljen general Bartolomeo Masso predsednikom nove republike. Predsednik še ni imenoval svojih ministrov. Odposlanci upornikov se zberó v Puerto Principe ter ondi napravijo glavne zakone za novo republiko. Vodja ustašev dr. Castillo odšel je v Washington, da naprosi vlado združenih držav za pripoznanje nove republike. Stari braziljski admiral Mello je že pripoznal isto in v kratkem organizuje nov oddelek, ki pojde ustašem na pomoč. Španci seveda s tem niso zadovoljni, toda opraviti ne morejo mnogo, ker je ranjen njih glavni voditelj Campos in zatorej za nekaj časa ne more Špancev voditi.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Za zagrebski kapitelj je imenovan več kanonikov, med njimi je tudi Slovenec Feliks Suk. Vseučilišni profesor dr. Maurovič bode baje gotovo imenovan senjskim škofom. — Glasoviti norveški politik in pisatelj Björnssen nastani se nekaj

časa v Zagrebu v svrhu, da tam dokonča neko svoje delo, na katerem že deluje 10 let.

— V Zagrebu so bile razpisane volitve na podlagi novega mestnega statuta. Po tem novem redu voli Zagreb 50 zastopnikov (dosedaj jih je volil 40). Vse mesto čini le jeden volilni okraj. Volilci so razdeljeni pa v tri skupine. Prva skupina (ki plača davka 500 gld. in več) voli 16 zastopnikov; druga (ki plača davka 100 gld. in več) voli 20 zastopnikov; tretja pa (to je ona, katera je največja in plača davka manj kot 100 gld.) voli le 14 zastopnikov. Kako končajo volitve, je lahko pogoditi, kajti volilni red je tako sestavljen, da ugaja dosedanjemu vladnemu sistemu. Opazujemo le to, da, ako bi opozicija zmagala v I. in III. razredu, bi bila vedno odvisna od zastopnikov II. razreda, katerih je največ voliti in kjer so zastopani skoraj sami uradniki. Ta dobra tretjina more po volji kljubovati vsaki mestni večini. — V Varaždinu se je ustanovilo prvo hrvaško društvo za električno razsvetlobo, ki je prevzelo nalogo, uvesti to svetlobo v mesto. Za to misel že delajo in upajo, da bodo vse priprave za razsvetlobo dogotovljene že meseca oktobra. Prvi in glavni potrošnik (konsument) bo mesto samo, katero razsvetlijo z električno lučjo. Zraven mesta uvedejo isto luč tudi v vse javne urade in prostore, kakor tudi v prodajalnice itd. — V Zagrebu odprejo meseca oktobra novi zavod za slepce, kateri je ustanovilo društvo „S. v. Vid a“. V zavod sprejmejo za sedaj šest možkih, katere bodo poučevali v košarstvu. Društvo sv. Jeronima je izdalo svoj letni koledar „Danica“ v 42.000 iztisih. — Sestanek slovensko-hrvaških abiturijentov se je vršil 10. t. m. v Zagrebu. Zabavni del slavnosti izvršil se je sijajno, posvetovanja — glavni namen! — pa ni bilo, ker so zabave utrudile abiturijente!

Dalmacija. — Tudi avtonomaši so izdali svoj volilni oklic, kateri je prineslo njihovo glasilo „Il Dalmata“. Njih program je: ravnopravnost in pravica (egualizacija e giustizia). Tako vsaj pišejo. Ko bi imeli v rokah deželne vajeti, ne bi se niti zmenili za smisel teh dveh besed. — Kakor poroča „Crvena Hrvatska“, razvil se je hud volilni boj na vse strani. — Na splitskem gimnaziju je bilo v šolskem letu 302 dijakov, 300 katoličanov in 2 žida. Po materinskem jeziku je bilo 271 Hrvatov, 3 Srbo-Hrvatov, 8 Hrvatov-Italijanov, 4 Italijano-Hrvatov in 16 Italijanov. Ni li to smešno? — S 1. septembrom nastani se v Kotoru jeden uradnik neke zagrebske banke (menda srbske?) ki bode posojeval denar proti 5%. — Tamkaj ustanovijo tovarno mila. Dalmacija je razdeljena na 12 političnih okrajev in sicer: 1. zaderski, 2. šibeniški, 3. benkovski, 4. kninski, 5. splitski, 6. hvarski, 7. sinjski, 8. imotski, 9. makarski, 10. dubrovniški, 11. korčulanski in 12. kotorski. Teh 12 voli 20 poslancev: 3 voli okraj kninski, po 2 okraji: zaderski, šibeniški, splitski, hvarski, sinjski in kotorski, po 1 pa: benkovski, imotski, makarski, dubrovniški in korčulanski. — Za poljedelskega nadzornika v Dalmaciji je imenovan Ivan pl. Zotti, dosedanji profesor na poljedelski šoli v Klosterneuburgu, po rodu Istran iz Poreča.

— Kakor čitamo v „Srpskem Glasu“, bivši deželnozborski predsednik dalmatinski, knez Juraj Vojnović, je izjavil, da ne bo več kandidoval v deželni zbor. Knez Vojnović je bil predsednikom že od l. 1877. in so ga prištevali k srbski stranki, dasi ni v isti dežjanski sodeloval.

Češka. — Minuli mesec je bil v Pragi shod odposlancev katoliških društev iz Češke, Moravske in Šlezke, ki se je posvetoval o tem, kakó bi snovali katoliške delavske in krščansko-katoliške zadruge. Klerikalni časopis „Čeh“ je priobčil proglas, kateri sta podpisala mej ostalimi tudi princ Ferdinand Lobkovic in grof Karol Schönborn. — Češko narodopisno razstavo obiskalo je že blizu 1.300.000 oseb. Dne 15. t. m. obiskalo je razstavo tudi 450 moravskih Čehov. „Narodni Listy“ so priobčili o ti priliki slavnostni članek, v katerem se naglašajo celokupnost dežel češke krone ter spominjajo zmage pri poslednjih državnozborskih volitvah poudar-

jajo, da je Praga vzajemna mati trojedinih držav Češke, Moravske in Šlezke — vzajemni in najvažnejši smoter Čehov. — Prav tega dne vršila se je v Hořicah mladočeška skupščina, pri kateri so govorili poslanci dr. Šil, Janda in Kramář in naglašali upanje v popolno zmago pri bližajočih se deželnozborskih volitvah. Skupščina je izrekla zaupanje mladočeškemu poslancem. — Uradna cenitev vsled pogreznosti nastale škode v Mostu je končana in znaša 2.033.130 gld.; 31 povsem podrtih hiš je cenjeno na 981.958 gld., 35 poškodovanih pa 570.084 gld. — Češki gospodarski shod, na katerem bodo zastopane vse češke dežele, je zagotovljen. Namen shodu je, ustvariti konkretno gospodarsko organizacijo in pospeševati solidarnost mej vsemi Slovani po načelu „Svoji k svojim“. Pri tej organizaciji bodo Staročeši in Mladočeši skupno delovali.

— Tudi galiski Rusi so prišli na narodopisno razstavo v Prago. Čehi so jih presrečno sprejeli in so bili mestni gostje. V mestni dvorani jih je pozdravil podžupan dr. Podlípny. Na njegov pozdrav je odgovoril profesor Antonjevič v ruskem jeziku, naglasivši znamenitost češke prosvete in končal z besedami: „Sprejmite naše priznanje za obrambo skupnega Slovanstva; prevzemite tudi našo obrambo, kajti mi se k vam utekamo s popolnim zaupanjem“. Po teh besedah ponudil je podžupan Podlípny Antonjeviču sol in kruh, simbola slovanskega gostoljubja. — Kar se je pričakovalo, se je tudi zgodilo. Pražko redarstvo je prepovedalo, da se v dobi razstave ne smejo več prirejevati sprejemi po mestu z alegoričnimi vozovi in skupinami. To vse pa radi javnega prometa (!) — Češki namestnik je pred časom izdal naredbo, da morajo imeti črno-rmeno zastavo vse ljudske šole na Češkem. Proti temu so uležile utok krajne šolske oblasti, ali brezuspešno, kajti minuli teden je bila potrjena naredba češkega namestnika od višje oblasti. Ukljub temu so izjavile nekatere krajne šolske oblasti, da črno-rmene zastave ne naroče. — Kakor poroča „Čas“ v svoji 34. številki, je razobesil učitelj na rojstni dan cesarjev v Postoloprtech zraven črno-rmene tudi deželno rdečo-belo zastavo. To šolo vzdržuje „Ustř. m. šolská“. Občinski redar, po nalogu župana, pa je prišel in velel, naj se deželna zastava odstrani, kar se seveda ni zgodilo, kljub županovemu ukazu. To prinaša imenovani list kot sliko razmer na Češkem in pristavlja, da je vihralo istodobno na postoloprtskem županstvu nič manj kot šest velikonemških zastav, nevštevši sem one v ostalih ulicah. Torej: deželna zastava na Češkem ne sme vihrati, dočim velikonemška da! To so tudi lepe, baš avstrijske razmere!

— Dr. Šrom, deželni poslanec in vodja moravskih Čehov, je slavil svojo sedemdesetletnico. O tej priložnosti je sprejel čestitke in pozdrave iz vseh čeških dežel in od vseh društev. Dr. Šrom je član deželnega zbora moravskega že od l. 1861. ter je pokazal o vsaki priliki svojo delavnost, rodoljubje in značaj, vsled česar je imel svoj čas veliko nevšečnosti.

Odločen češki rodoljub. — V Eibenschitz so prispele čete brnske posadke k orožnim vajam; z njimi je prišel tudi divizionar Succovaty ter nameraval nastaniti se kakor prejšnja leta pri odvetniku Dvoračku. No ta je odločno izjavil, da ne more sprejeti pod streho generala, ki je izdal že znano prepoved na častnike gledé na obiskovanje češkega doma v Brnu. Izjavil pa je, da sprejme rajše 20 vojakov.

Galicija. — Lvovski časopisi naznajo, da je nastal razpor v onih poljskih krogih, katerim je bilo poverjeno vodstvo agitacije za letošnje volitve v Galiciji. V Przemyslu se je ustanovil poseben odbor, ki noče da prizna kandidate postavljene od osrednjega odbora, ampak jih postavlja na svojo pest. Poljski demokratje so se sprli s stanczyki (kmeti) in šlaho (gospodo), a židi nočejo podpirati ne prvih ne drugih. Le galiski Rusi postopajo deloma vzajemno, kajti zjedini so v kandidatih, katere bodo podpirale vse stranke. Umevno je, da 3 milijoni galjskih Rusov ne dosežejo onega števila poslancev, ki jim tiče po številu, ker so Poljaki

tako uredili volilni red, da to ni mogoče, vendar pa upajo priti ojačani v deželni zbor.

Bosna - Hercegovina. — Zraven vseobčne prosvete je priromala v glavno mesto Bosne - Hercegovine tudi navadna vsesvetska bolezen — ljubosumnost. Dne 19. t. m. je prišel neki pekovski pomagač v stanovanje nekega delavca in je pričel s poslednjega soprogo „ašikovati“ ali ogledovati se. To ni ugajalo našemu delavcu, ampak je vzel kos železa ter udaril večkrat pomočnika, da se je zgrudil in obležal na pol mrtev. Konec vsemu je bil: pomočnika so prenesli v bolnišnico, moža so zaprli, žena je pa pobegnila. — Neki Avdaga Talirevič ustrelil se je v svoji hiši v Sarajevu. Uzrok ni znan. Denarne zadrege gotovo niso temu krive, ker so našli pri njem gotovine 170 cekinov, zraven tega pa je hišni posestnik. — Sarajevski „Bošnjak“ roti hercegovske gospodanje, naj bi sadili oljke, da si tako opomorejo na gospodarskem polju. V članku naglašja, da v Bosni pridelujejo mnogo čespelej in sladkorne repe, vsled česar je mnogo pomagano ljudstvu. To bi se dalo doseči tudi v Hercegovini z oljko. Ako bi se v Hercegovini poprijeli tega podjetja, veli „Bošnjak“, vlada bi gotovo pomagala kmetovalcem v vsakem oziru. — Tujci prihajajo dnevom ogledat si napredek Bosne - Hercegovine. Ne le posamičniki, marveč tudi razne skupine društev prihajajo občudovat nepričakovan napredek posebno Bosne. Prihajajo iz vseh držav, kakor iz Nemčije, Anglije, Švice itd. Sedaj bivajo tankaj gospodarski izvedenci iz Avstro-Ogerske, Nemčije Švice, Hrvaške itd. Pripravljajo se pa za obisk: člani trgovinske zbornice v Oseku (Hrvaške) in one v Brnu (Moravska). — Sarajevski nadškof Staller je imenovan apostolskim legatom za slovenske države na Balkanu. — V Sarajevu ustanavljajo novo deželno banko za Bosno-Hercegovino z glavnico 5 milijonov gld. Srečna Bosna! Vse take naprave izvršuje ali podpira vlada. Kaj stori vlada pa pri nas na Slovenskem? Nič, nič, nič! Še ovira nas, ako hočemo kaj narediti!

Srbija. — Srbsko finančno ministerstvo je izdalo naredbo, da država ne bode več plačevala 5% obrestij od svojih zadolžnic. Tako si pomagajo iz zadrege gospoda finančni ministri. — Sedemdeset srbskih vojaških begunov je prešlo avstrijsko mejo in so bili razorožani od avstrijskih oblastnih v Zemunu, a jih niso izročili srbskim oblastim. — Srbska vlada je brzojavno čestitala razkralju Milanu o priliki njegovega rojstnega dne; v tej čestitki je naglašala Milanove zasluge (!) za Obrenovićevo hišo in za srbski narod (!!) Milan se je zahvalil brzojavnim potom in izjavil, da si je prizadeval vedno koristiti državi ter da mirno pričakuje sodbo zgodovine. Kaj bo čakal, saj ga je že davno obsodila! — Iz Belgrada javljajo, da je napadla srbsko kraljico Natalijo neka slabomna ženska v času, ko se je vozila iz cerkve na dom. Žena je kraljico dvakrat udarila s pestjo, no ni je poškodovala. — Kralj Aleksander in mati Natalija sta odpotovala v inozemstvo, in sicer v Biarritz. — Umirovljen je avstro-ogerski poslanik v Belemgradu, baron Thömmel; na njegovo mesto pride baje dosedanji poslanik iz Teherana.

Črnagora. — Dne 15. t. m. položili so temeljni kamen prvi vojašnici na Cetinju. — Poročajo časopisi, da so ubili nekateri črnogorski hajduki tri hercegovske orožnike, ki so nadzorovali obmejni hercegovsko-črnogorski hrib. Našli so vse tri popolnoma oropane, brez obleke, pušk in sabelj, kakor tudi brez novčica. Mej ubitimi je tudi neki Peter Vuga z kanalskega okraja.

Bolgarija. — Ako je verjeti dohajajočim vestem, nameravali so izvršiti atentat na bolgarskem knezu o priliki njegove vrnitve na Bolgarsko. Nekaj kilometrov pred Sredcem nakladali so na železniških tračnicah razne reči, ob katerih se je imel ponesrečiti vlak. Našli so tudi jedno bombo, ki je bila napolnjena z železom in katere razpok bi bil izzročil grozno nesrečo. Ker to ni uspelo tik pred Sredcem, streljali so na vlak in ranili kneževega pobočnika Fleischmanna. — Glavni urednik „Svobode“, ki je proglasila

kneza Ferdinanda moralnim krivcem Stambulovega umora, je obsojen na 2 leti ječe.

Rusija. — O kronanju ruske carske dvojice poročajo, da se bode vršilo v drugi polovici meseca aprila l. 1896. — Ruska vlada je dala izdelati načrt za prekop (kanal) od Severnega (Baltičkega) do Črnega morja. Dolgost tega prekopa bi znašala 1600 kilometrov, širokost 34-73 m. na dnu in 64-9 m. na površju; globočina pa 8-22 m. Kanal bi šel od Rige tekom reke Dvine, Berezine in Dnjepra do Črnega morja. Po vsej dolgosti bi bil razsvetljen z elektriko. V petih letih bi bil končan; stroški so preračunjeni na 200 milijonov rubljev. Ako se ta misel uresniči, koliko koristij si pridobi Rusija! Kolika bo ta korist za evropski promet z vzhodnimi kraji! In to kani izvršiti ta zaničevana „barbarska“ Rusija!

Raznoterosti.

*** Za trgovce in obrtnike.** Finančno ministerstvo je sporazumno z dotičnimi ministri naznanilo podrejenim oblastvom, da se navadni zamaški na steklenicah z opojnimi pijačami, ako je na stanjilovi kapici vtisnen samo dvoglavi orol brez imena firme, nikakor ne smejo smatrati kot postavni v smislu zakona iz l. 1881., ker na takih zamaških ni nobenega individualnega znaka podjetnikovega. Tudi obrtni zakon ne dopušča, posluževati se cesarskega orla, ki velja kot odlikovanje, katero se pridobi le potom posebne podelitve in se sme le v takem slučaju rabiti na deski ali v pečatu.

*** Petrograd.** — Petrogradsko redarstvo je poslalo ministerstvu notranjih poslov najnovejše statistično poročilo o Petrogradu. Po tej statistiki nahaja se tam 17.821 hiš, od teh je 5843 iz kamena, 11.703 lesenih, 734 kameno-leseni. Dalje je 22.000 trdk, 45 hotelov, 522 gostiln, 925 pivarn, 906 vinarn in 213 žganjarij — 66 restavracij in slaščičarnic, 13 gledišč, 21 klubov ter 15 javnih prostorov za ples in zabave, 61 lekarnic, 28 ponočnih pribežališč. V mestni sirotišnici je 433 možkih in 2432 žensk. V dobrotvorne svrhe so potrosili leta 1894. devet milijonov rubljev.

*** Kovanje denarja.** Kovanje denarja kronske vrednosti imamo sedaj v obeh državah polovicah za 385 milijonov goldinarjev in sicer: po 20 kron v zlatu za 278.402.000 gld., po 10 kron v zlatu za 10.361.000 gld., srebrnih kron za 67.277.000 gld., po 20 vinarjev za 16.426.000 gld., po 10 vinarjev za 10.288.000 gld., po 2 vinarja za 2.215.000 in po en vinar za 537.000 gld. Kakor je po zakonu določeno, ima se izkovati za 100 milijonov goldinarjev srebrnih kron. za 30 milijonov nikeljvega in za 13 milijonov bronastega denarja. Nikeljvega denarja izkovanega bode že letos določeno število, srebrnih kron ter bronastega denarja pa se le v teku dveh ali treh let.

*** Nekateri posebnosti iz življenja ruskega naroda.** — Ko sreča na poti Rus Rusa, ne nagovori ga „dober dan, gospod“, še manj pa pristavlja k temu njegovo dejansko čast (n. pr. profesor, učitelj itd.), marveč reče n. pr. „Zdravstvujte Vladimir Ivanovič“, to je, imenuje ga po njegovem in očetovem krstnem imenu. Tako se priklanjajo in pozdravljajo ne le revnejši mej seboj, temveč ljudstvo raznega zanimanja, ter viših in nižih stopinj, le če ni prevelik razloček ali pa če so le malo znani. Tako se pozdravljata poročnik s stotnikom ali podpolkovnikom, s katerim več časa slušbuje in sta v dobrem občevanju. Tako nagovori trgovec generala, dijak profesorja, kmet grajščaka, katerega dobro pozna in mu ugaja. Ko se predstavi pred vrsto vojakov četovodja, polkovnik ali splošno zapovednik, on pozdravi vojake prav bratsko: „Zdorovo bratci!“, ali „Zdorovo molodci“ (mladiči), na kar odgovarjajo vojaki „Zdravije želaju vašemu blagorodiju!“. V tem se opazuje duh naroda, njegova psihologija. Ta duh je bolj demokrati in bratovski, nego pri drugih narodih; in v resnici ruski velikaš je le redkoma ohol, kakor n. pr. poljski ali nemški, on se bo rokoval prej z nižim slojem ljudstva,

nego oni drugih narodov. Temu ni iskati uzroka mogoče v misli, da je ruski velikaš menj olikan in da ni velikega razločka mej njim in navadnim kmetom. Ne, to ne stoji, kajti Rus gleda sožaljenjem tudi zločinca, on ga ne graja, marveč reče, da je nesrečen („neščasten“). V teh črtah je razvidna ruska demokratičnost in tudi okoliščina, da niso v etičnem pogledu za drugimi narodi.

*** Kaj je smola?** Smola je: ako se človek nahaja v tuji gostilni, se radostno zabavlja in veseli, slednjič pa opazi, da je denar doma pozabil. — Smola je: ako se na ulici pokloniš gospici, za katero morda letaš že ves mesec, a jej pri tem stopiš na dolgo krilo, katero se — pod težino tvoje spretne noge — razpara od pasu pa doli do črne zemlje. — Smola je: ako kdo v društvu slabo govori o kaki nepoznani osebi, a se jeden od gospode kar hkratu podigne vzdignjeno pestjo, predstavivši se kot predmet njegovega govora. — Smola je: ako prideš domov pozno v noč in brez hišnega ključa, pokličeš svojo zakonsko polovico, koja pa ti, mesto ključa, le lonec vode vrže na glavo. — Smola je: ako padeš na tisti del života, na kojem je v starih časih — tako pripoveduje pravljica — sedela prekrasna kraljica Kunigunda ter si pri tem nos razbiješ. — Smola je: ako zaviješ z ulice v ulico ter nenadno zadeneš na svojega upnika, kojemu se že dolgo časa skrivaš in umičeš. — Smola je: ako ves znojen prispeham na kolodvor, in mi vlak odžvižga ravno pred nosom. — Smola je, če kaki gospici preveč dvoriš, med tem pa pride njen zaročnik ter ti prisloni jedno med rebra. — Smola je — ne, zadosti bode primirov, kajti bojim se, da ne bi vsa ta nesrečna smola romala v oni veliki kôš, ki stoji pokraj g. urednikove mize. A Z-e. „Ed.“

*** Pravosodje v Ameriki.** — Na kaki stopinji stoji amerikansko pravosodje, priča naslednje poročilo iz Amerike: „Nekaj revna Italijanka Barbieri ustrelila je svojega zapeljivca, kateri jo je zapustil. Hči bogatina generala Flaglerja je pa ustrelila nekega zamorskega fantiča, ker je utrgal jabolko z njegovega drevesa. Italijanko Barbieri so obsodili na smrt, — generalovi hčeri niso pa niti sodili, ker jo sploh obdolžili niso, ker je trdila da ni namerovala ustreliti dečka. — Tako sodijo v najsvobodnejši državi na svetu v Ameriki in . . . podobno se godi še marsikje drugod. Največji lumpje svobodno hodijo po svetu s ponosnim čelom, male grešnike pa zapirajo!

*** Newyorška policija.** — Vozil se je na nadcestni železnici redar, poleg njega pa znanec, kateri je imel pri sebi v listnici kakih 1000 dolarjev. Redar vidši to, ga okara, kako more nositi toliko denarja pri sebi, ali znanec mu pové, da ni bil nikdar še okraden in je previden dovolj. Redar je hotel znancu pokazati, da človek ni nikdar dovolj previden in mu za šalo okral listnico, češ, kak obraz napravi, ko denarja ne bode imel. Blizo teh pa je sedel bivši navadni žepni tat, a sedaj posten meščan in videl redarjevo početje ter mu ukral listnico z denarji. Na nekej postaji izstopijo; redar gré z znancem in ga vpraša, za listnico, ta se je zelo ustrašil a še bolj redar, ko mu je hotel dati listnico, a je sam ni imel. Nato je došel bivši žepni tat in ju vpraša, kaj imata; nista mu hotela povedati, a on ju vpraša, ako ne obravnavajo radi listnice s 1000 dolarji in je dal vse posestniku nazaj, redarju pa rekel, da tudi on ni dovolj oprezen pred žepnimi tatovi.

*** O Srbkinjah v Avstro-Ogerski.** Srbske rodoljubke, sosebno na Ogerskem, začele so pred 20 leti snovati „Dobrotvorne ženske zadruge“. Doslej je takih zadrug (s temi v Dalmaciji) 20. Namen je tem zadrugam, „da moralno in posvetno pomagajo srbski, zlasti ženski mladini“. Ta cilj pa dosežajo: a) s snovanjem, vzdrževanjem in napredovanjem šol in čuvarišč za malo deco, kakor tudi zavetišč za sirote ali zanemarjene otroke; b) s skrbenjem in nadzorovanjem dečkov in deklic, da hodijo redno v šolo, da jim dajejo za potrebo tudi obleke, knjig itd.; c) z materijalnim podpiranjem siromaških dobrih in darovitih ženskih otrok v osnovnih in

viših šolah; ako je kaka posebno nadarjena za glasbo itd., da jej pomagajo izobraziti se; d) da pospešujejo ročna ženska dela, gospodinjstvo, vrtnarstvo itd.; e) da siromašnim Srbom priskrbujejo dela; f) da podpirajo sirote udove in njih otroke; g) da prirejajo javna predavanja, besede in druge zabave; h) da ob ugodnih prilikah prirejajo razstave ročnih ženskih del, zlasti rodoljubnih srbskih rokodelk itd. Zadruga se čisto nič ne bavi s politiko. Članice so častne, dobrotnorne, redne in podpirajoče. Za leto 1896. priredi srbski rodoljub prof. Jovan Popović, ki je perovodja dobrotvorne ženske zadruge v Pančevu, poseben koledar tem zadrugam na čast. V tem koledarju bode kratek pregled zgodovine srbskega naroda, izvod iz zgodovine srbske književnosti, potem popis današnjega obrazovnega stanja slovanskega ženstva (Ruskinj, Poljakinj, Čehinj, Slovenk itd.); nadalje članek iz pedagogike, članek iz zdravstva itd. Tudi bode koledar obsežal pesmi, pripovedke, slike zaslužnih Srbk. Vsak članek bode iz peresa žensk dotičnih slovanskih narodov. Stal bode koledar 70 kr. ali pa dobro vezan 1 gl. Naročiti se more vsakdor že naprej, t. j. treba se je samo oglasiti na adresu: Jovan Popović, perovodja „Dobrotv. Zadruga Srpkinja v Pančevu“ (Ogersko).

Človekoljubna misel gosp. Biankinija. — Pod tem naslovom čitamo v hrvaških uradnih „Nar. Novinah“: Dalmatinski državni poslanec, g. Juraj Biankini, sprožil je veliko in vsake hvale vredno misel: kako najbi se ustanovilo „Društvo avstrijskih narodov“, kateremu bi bil namen, sistematično urediti javno dobrodelavnost za prvo in hitro pomoč vsem onim, katere bi doletela kaka elementarna nesreča, n. pr. potres, povodenj, nalivi, toča, požar itd. Gosp. Biankini je izdelal osnovo in se postavil na čelo posebnemu odboru, ki ima svoj sedež na Dunaju. VIII. Florianigasse 5. Misel je naslednja: Denar v podporo vsled nesreče prizadetih bi se imel skupljati z letnimi doneski članov in z darovi — a za zbiranje emh in drugih bi se uporabljala nova vrsta dopisnic, katere bi prodajali v tabakarnah in pri vseh poštinih uradih za ceno 2, 5, 10, 20 in 50 kr., 1, 2, in 5 gld. Za vsako deželo ali kronovino bile bi dopisnice posebne barve, a poštni uradi bi je brezplačno dostavljali „Društvu avstrijskih narodov“. Dopisnice bi bile tiskane na eni strani. Kdor bi hotel poslati društvu o priliki kake nesreče svoj dar za ponesrečene, kupil bi tako dopisnico za ceno, katero bi mogel darovati, in na drugi strani napisal s črnilom ali svinčnikom namen v kateri daruje svoto, za katero je kupil dopisnico, n. pr. „za Ljubljano, ponesrečene vsled potresa, za ponesrečene v Mostu“ itd. Tako izpolnjeno dopisnico bi vrgel v pošto nabiralnico za daljno odpravo. S tem je delo končano. Ako dobi društvo n. pr. 2000 dopisnic v kateri namen, denimo po 10 kr. vsako, tedaj bode moglo prejeti pri poštini hranilnici 200 gld. Danes skoraj nikdo ne da v dobrodelen namen 5 ali 10 kr., ker mu je to neprilичno, zlasti torej, ako bi moral poslati tak neznaten darček po pošti. Ako bi se uresničile take dopisnice in ako se pozove 25 milijonov ljudi na pomoč, a le 100.000 jih pošlje svoto 10 kr., to morejo dobiti ponesrečeni v dveh-treh dneh prvo pomoč 10.000 gld. — Po vsem je razvidno, da je misel gosp. Biankinija ne le hvale vredna, ampak tudi izvršljiva. Njeno Veličanstvo cesarica, kateri je ta misel že priobčena, izrazila se je o nji zelo pohvalno. Na vsak način bode potreba več časa, predno se uredi stvar mej poštno upravo, trgovskim ministrom in pripravljajočim odborom. Nam pa ostane na vsak način zadovoljnost, da je naš človek sprožil to misel, katera dobi gotovo pot do javne dobrodelnosti.

Šesti del sveta. — Do sedaj je omikancem znano pet delov sveta: Evropa, Azija, Afrika, Amerika in Avstralija. Minuli mesec na mejnarodnem zemljepisnem shodu v Londonu je predaval neki Norveg Borg-Grewing, da mu se je posrečilo najti na južnem polu zemeljske krogle — šesti del sveta. Tam so veliki gozdi, bogati rudokopi itd. itd. O prebivalstvu tega novega sveta ni

preiskovalcu še nič znano. Angleška vlada se pripravlja, da hitro zasede ta novi svet. Ekspedicija, koja bo vodil Borg-Grewing, odposljejo na spomlad. — To je res najnovejša vest na splošnem obzorju; zanimiva pa tudi. Čakajmo, kaj je na nji resnice.

Književnost.

„Slovanska knjižnica.“ — Izšel je 41. snopič, ki prinaša izvirno povest „Posa v čeki“, spisal Anton Sušnik v baraki po ljubljanskem potresu. Povest je zelo zanimiva. Cena za nenaročnike 18 kr.

Prihodnji snopič prinese tudi izvirno povest „Smoldin“, katere dejanje se vrši v naši Vipavski dolini.

Nadalje naznanjamo veselo novico, da „Slovanska knjižnica“ priobči v petih snopičih vse pesmi in prozo našega slovečega Krilana (pokojnega Josipa Pagliaruzzi); izdajatelj je sklenil že posebno pogodbo z lastnikom, visokor. g. Antonom Klodičem vitezom Sabladoskim. Velika večina krasnih poezij ni še bila nikjer natisnena. Posamični snopiči se bodo prodajali precej dražje; zato naj se vsakdo naroči na „Slov. knj.“, ako hoče po ceni dobiti tudi te spise.

„Knjižnica za mladino.“ — Dotiskan in razposlan je že 8. snopič. Obsega prvi del pesmij slavnega Antona Martina Slomškega. — To podjetje je že v mesecu avgustu pasivno; kaj še le bo?! Na Goriškem je najslabše Tolminsko!

V spomin petdesetletnice rojstnega dne slavnega pesnika Simona Gregorčiča 1844 — XV. X. — 1894. (Drugi ponatis s pesnikovo sliko). — Tako je naslov lični, rdeče obrobjeni in s popolnoma novimi in razločnimi črkami tiskani drugi izdaji 28. snopiča „Slovanske knjižnice“, ki ugleda svetlo že prve dni meseca septembra. Tiskali smo to zbirko pesmij v 1200 izvodih in udarili ceno le na 30 kr. Tako cenega in lično opremljenega izdanja knjige ni mej slovenskim slovstvom! Vsak slovenski razumnik si bi moral omisliti takó ceno zbirke pesmij največjega našega pesnika!

Naznaniło.

Podpisani ponižno naznanjam velečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnistvom ter slav. občinstvu, da sem zatvoril podružnico prodajalnico sveč v Gosposki ulici. Odslej bodem imel

na Solkanski cesti št. 9

združeno z delavnico, tam bodem sprejemal in izvrševal cenj. naročila.

Drobno razprodajo mojih sveč v mestu imajo sledeči gg. trgovci: Edvard Pavlin v Nunski ulici št. 10, Fran Ziani in H. Riessner v Raštelju. Vsi ti gospodje imajo zalogo oblek, rakev, in druge potrebščine za mrtvaške sprejeme.

Za obilna naročila se toplo priporočam

ponižno udani

Jernej Kopač

svečar.

NB. Rumena vosek, suhe voščine, med v satju kupujem vsaki čas, v vsaki množini po najvišje možnih cenah.

„Kažipot“ za leto 1895-96.

dobi se v tiskarni za gl. 1-20, s pošto 10 kr. več.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Gorici. Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semenški ulici št. 2.

Ivan Dekleva veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja na Generališču (prehod Edlingov). Prodaja na debelo.

Franc Bensa v Ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah; zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Anton Obidič čevljar v Semenški ulici št. 4 se priporoča Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči na ravno brisko vino.

Anton Fon v Semenški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Ant. Jeretič za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Ivan Pečenko veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8 (poleg ljudskega vrta na desno), prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno pretežbo in nizke cene.

ANDREJ JAKIL, tovarna kož v Rupi pošta Miren in zaloga usnja v Gorici, na trgu Kornu.

Franjo Jakil lastna tvornica kož v Rupi pri Gorici. — Zaloga v Gorici, Raštelj 9.

Ivan Reja gostilničar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Koren trgovec v Gosposki ulici št. 4 prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Ambulatorij

Dr. Alojzija Pontoni-a

nahaja se

v ulici Morelli 38, II.

(v ulici za Mesnicami).

Krojaškega pomočnika

veščega slovenščine, išče in sprejme v službo

Vinko Metlikovič

krojač v Volčjem gradu št. 63. pri Komnu.

Štiri učence

sprejme slovenska družina na stanovanje in hrano.

Več se poizve v „Gor. fisk.“ A. Gabršček.

Gostilna Antona Vodopivca

v Trstu

ulica Solitario št. 12

priporoča se

rojakom iz Goriške in drugim Slovincem v Trstu, kajti v istej se točijo le pristna vipavska črna in bela vina iz prvaške občine in s Krasa.

Priporoča se posebno Slovincem, ki pridejo po opravkih v Trst.

Kuhinja prav dobra in po ceni.

Glavni zastop

DVOKOLES „SWIFT“

iz

orožarne

v

Steyru.

Daja se pouk.

Posebnost v kolesih za vojake, neprekosljiva dvokolesa, ki so svetovno znana radi solidnosti in elegantnosti.

Prodajata, posojujeta, popravljata in imata zalogo — vse po nizki ceni

Saunig & Dekleva

Nunška ulica št. 14-16 v Gorici.

Bogata zaloga šivalnih strojev raznih zistemov, kakor tudi pušk.